

**Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van
Noord-Brabant op vrijdag 28 mei 2010**

VASTGESTELD VERSLAG

Inhoudsopgave	blz.	nummer
Lijst van de leden van Provinciale Staten	3	
Agenda	5	
Presentielijst	7	
Opening van de vergadering	7	
Sprekers:		
Voorzitter	7,8	
Arkes	7	
Vreugdenhil	7	
Indienen motie 1 vreemd aan de orde van de dag	7	
Onderzoek geloofsbrieven, toelating en beëdiging tijdelijk lid van Provinciale Staten	8	
Sprekers:		
Voorzitter	8	
Griffier	8	
Van de Ven	8	
Mw. Zwijnenbrug- van der Vliet	8	
Opiniërende bespreking "Agenda van Brabant" (PS 29/10)	8	
Sprekers:		
Voorzitter	8,12,13,14,15,18,19,20,21,22,23,25,26,27, 28,29,30,31,33,34,35,39,40,43,45,46	
Arkes	13,15,17,18,20,23,25,26,27,37,38,39,40,42, 44,46	
mw. Arts	46	
Mw. Geeraedts	10,15,19,20,21,22,23,34,36,42,43,44,45,46	
Ten Harmsen van der Beek	38,43	
Van Heugten	35,36,37,38,39,40,41,42,43,44,45	
Mw. Jetten	11,12,13,16,18,19,31,33,34,46	
Mw. Lestrade-Brouwer	11,13,14,17,18,25,30,31,33,40,41,46	
Van Schoonhoven	10,15,20,21,26,27,29,36,41,46	
Mw. Slegers	41	
Thuis	9,10,11,12,13,14,15,20,33,46	
Mw. Verstappen	24,25,30,31,46	
Vreugdenhil	13,14,29,30,42,46	
Zeegers	12,15,16,17,18,19,21,23,33	

Motie 1 Vreemd aan de orde van de dag	7,46	
Sprekers:		
Voorzitter	46,47	
Van Heugten	46,47	
Vreugdenhil	46	
Wagemakers	47	
M1 (Vreugdenhil e.a.; aangehouden)	7,47	
 Verslag Chinareis	 47	
Sprekers:		
Voorzitter	47	
Arkes	47	
 Sluiting van de vergadering	 48	
Sprekers:		
Voorzitter	48,49	
Griffier	48	
Mw. Arts	48	
 Besluit nr. 54/10	 50	54/10

LIJST VAN DE LEDEN VAN PROVINCIALE STATEN

VAN NOORD-BRABANT

prof. dr. W.B.H.Ĵ. van de Donk, Commissaris van de Koningin

Aarts-van de Loo, mw.ing. J.P.H.	CDA	St.Oedenrode
Andreas-de Jong, mw. H.F.C.	SP	Bergen op Zoom
Arkes, J.G.	PvdA	Rosmalen
Arts, mw. W.M.A.	SP	Eindhoven
Boxtel, mw. M.W.A. van	SP	Sint Oedenrode
Breda, mw. R.E.M. van	PvdA	Tilburg
Burgt, C.H.M. van der	VVD	Helmond
Coonen, drs. G.P.J.H.M.	CDA	's-Hertogenbosch
Doelen, W.M. van der	CDA	Maren-Kessel
Dörr, J.E.J.	CDA	Waalwijk
Erarslan, ing. S.	PvdA	Breda
Erciyas, M.	SP	Oss
Geeraedts, mw. mr. M.B.Ph.	VVD	Rosmalen
Göring, R.A.H.M.	CDA	Lieshout
Gounou, mw. E.	PvdA	Oss
Harmsen van der Beek, M. ten	VVD	Roosendaal
Heijmans, N.G.L.	SP	's-Hertogenbosch
Hoogeveen, drs. J.H.	VVD	Eersel
Hosseini-Ghreani, mw. Z.	SP	Boxmeer
Jetten, mw. A.A.V.C.	Brabantse Partij	Heeswijk-Dinther
Kamphorst, mw. M.T.	SP	Eindhoven
Kerkhof-Mos, mw. C.C.	CDA	Roosendaal
Kielenstijn, drs. H.J.	VVD	Eindhoven
Lamers, mw. drs. A.J.H.W.	CDA	Prinsenbeek
Lavrijssen, mw. A.A.P.M.	CDA	Hapert
Lestrade-Brouwer, mw. M.C.	D66	Boxtel
Lopik, ing. A.T. van	VVD	Heesch
Martens, J.A.M.	GroenLinks	Biezenmortel
Moonen-Gerrits, mw. J.M.C.W.	CDA	Uden
Mulders, A.A.W.G.	CDA	Moergestel
Paulides-RuitenberĴ, mw. drs. ing. P.A.	CDA	Raamsdonkveer
Prins-Afman, mw. drs. M.W.	VVD	Sint Oedenrode
Schoonhoven, E.F.H. van	GroenLinks	Ravenstein
Schouten, N.	SP	Oss
Slegers, mw. drs. V.T.C.	SP	Tilburg
Smolders, A.P.H.	CDA	Bergeijk

Staak, W.R. van der	SP	Boskant
Stalknecht, J.W.	PvdA	Bergen op Zoom
Thuis, drs. W.T.	CDA	Eindhoven
Tsoutsanis-van der Koogh, mw. mr. M.E.	VVD	Breda
Ven, mr. C.P.J.M. van de (<i>tijdelijk</i>)	CDA	Moergestel
Verhoeven, J.A.	VVD	Bergeijk
Verrijt, P.A.	PvdA	's-Hertogenbosch
Verschuuren, mw. mr. I.R.G.W.	CDA	Gemert
Verstappen, mw. dr. B.E.J.M.	PvdD	Hilvarenbeek
Voeten, drs. M.M.A.J.	VVD	Made
Vreugdenhil, ing. H.J.	CU-SGP	Nieuwendijk
Vught, A.C.J.M. van	CDA	Rijkevoort
Vugt, drs. R.J. van	CDA	Woudrichem
Wagemakers, R.J.J.M.	PvdA	Tilburg
Wijnands, mw. drs. A.M.	PvdA	Helmond
Wolters, H.	CDA	Uden
Zeegers, S.J.	SP	Uden
Zeeland, R.J.C. van	SP	's-Hertogenbosch
Zwijnenburg-van der Vliet, mw. J.	VVD	Woudrichem

Mw. drs. E.M.W.J. Wöltgens, griffier

VERGADERING VAN
PROVINCIALE STATEN VAN NOORD-BRABANT
OP VRIJDAG 28 MEI 2010

Agenda

- I. Opening van de vergadering/vaststellen agenda
- II. Onderzoek geloofsbrieven, toelating en beëdiging tijdelijk lid van Provinciale Staten
- III. Opiniërende bespreking 'Agenda van Brabant' (PS 29/10)
- IV. Sluiting

VERGADERING VAN

PROVINCIALE STATEN VAN NOORD-BRABANT

OP VRIJDAG 28 MEI 2010

Voorzitter: prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

Griffier: mw. drs. E.M.W.J. Wöltgens

Volgens de presentielijst zijn 48 leden aanwezig, te weten:

drs. Hoogeveen, Van Vught, mw. Hosseini-Ghreani, mw. drs. ing. Paulides-Ruitenbergh, ing. Vreugdenhil, Martens, Wagemakers, mw. Jetten, mw. Van Boxtel, Van Schoonhoven, Mulders, mw. Lestrade-Brouwer, Van Zeeland, drs. Coonen, drs. Thuis, mw. ing. Aarts-van de Loo, mw. Lavrijssen, Arkes, Wolters, mw. Moonen-Gerrits, mw. Arts, Stalknecht, Van der Doelen, mw. drs. Prins-Afman, mw. Zwijnenburg-van der Vliet, Verrijt, Van der Staak, drs. Kielenstijn, mw. Wijnands, mw. dr. Verstappen, mw. mr. Tsoutsanis-van der Koogh, Erarslan, Smolders, mw. drs. Lamers, Göring, drs. Van Vugt, Ten Harmsen van der Beek, Van der Burgt, mw. Andreas-de Jong, Zeegers, mw. mr. Geeraedts, mw. Kamphorst, mw. Van Breda, drs. Voeten, Van de Ven, Verhoeven, mw. drs. Slegers en Erciyas.

Afwezig zijn 7 leden: Dörr, mw. Gounou, Heijmans, mw. Kerkhof-Mos, ing. Van Lopik, Schouten en mw. mr. Verschuuren.

De voorzitter opent om 9.30 uur de vergadering en verzoekt allen te gaan staan.

De *voorzitter*: Dames en heren, kunnen wij de ons toegestuurde agenda als leidraad voor deze dag beschouwen?

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Wij willen samen met de Brabantse Partij een motie vreemd aan de orde van de dag indienen.

De heer *Arkes* (PvdA): De heer Vreugdenhil en ik willen in deze vergadering graag met een korte toelichting het verslag van de reis naar China aanbieden aan de voorzitter van Provinciale Staten.

De *voorzitter*: Ik stel voor om dat te doen vlak

voordat wij de motie vreemd aan de orde van de dag in behandeling nemen.

Gezien de tijdsdruk die op deze vergadering zit, meld ik u dat de motie vreemd aan de orde van de dag gaat over het onderzoek naar het LOG Hulsel-Bladel (LOG = Landbouwonontwikkelingsgebied). Ik zal de motie snel laten kopiëren zodat u haar gedurende de ochtend zelf kunt lezen.

Door de leden Vreugdenhil en mw. Jetten wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 28 mei 2010;

overwegende dat:

- *in het megastallendeбат van 13 april de gedeputeerde op verzoek van de Brabantse Partij en de ChristenUnie-SGP heeft geantwoord dat hij de ontwikkelingen in het LOG Hulsel-Bladel kon aangeven maar dat op dat moment geen afgeronde visie gegeven kon worden op wat*

er misgegaan is in het LOG Hulsel-Bladel;

- *de gedeputeerde heeft aangegeven dat het beter is om dat schriftelijk te doen en daarover nader te spreken in een commissievergadering;*
- *de toezegging is gedaan dat de ontwikkelingen in het LOG Hulsel-Bladel in de commissie besproken zal worden aan de hand van een notitie;*
- *de notitie die voorlag op 21 mei niet als een inlossing van die toezegging kan worden beschouwd;*

draagt het college op:

- *de toezegging alsnog in te lossen om aan de commissie RM een notitie te doen toekomen aangaande de ontwikkelingen in het LOG Hulsel-Bladel;*
 - *in deze notitie in ieder geval in te gaan op de totstandkoming van de begrenzing;*
 - *hierin tevens te betrekken de elementen die door de verschillende fracties in het debat zijn ingebracht, zoals de rol bij de begrenzing van reeds ingenomen grondposities, de keuze voor nieuwvestiging in plaats van het optimaal benutten van hervestigingsmogelijkheden en de toepassing van afstandscriteria ten opzichte van natuur en bebouwing;*
 - *deze notitie uiterlijk 1 augustus 2010 aan de Staten toe te zenden,*
- en gaan over tot de orde van de dag."*

De *voorzitter*: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. M1.

Onderzoek geloofsbrieven, toelating en beëdiging tijdelijk lid van Provinciale Staten

De *voorzitter*: Recent heb ik een aanvraag voor verlenging van het tijdelijk ontslag van uw collega Erik van den Oord ingewilligd. Het gaat beter met Erik, maar hij is nog niet in staat nu zijn werkzaamheden te hervatten, wel na de vakantie. Dat betekent dat wij vandaag wederom Niels van de Ven op tijdelijke basis als lid van onze Staten gaan beëdiging voor het CDA.

Een commissie uit uw Staten bestaande uit de dames Zwijnenburg, Lestrade en Jetten heeft zijn geloofsbrieven onderzocht. Ik wil aan mevrouw Zwijnenburg als voorzitter van die commissie vragen om verslag uit te brengen van het

onderzoek.

Mevrouw *Zwijnenburg-van der Vliet* (VVD): Voorzitter! De door u genoemde commissie heeft de geloofsbrieven van de heer Niels van de Ven onderzocht. Volgens eigen opgave heeft de heer Van de Ven geen met het lidmaatschap van Provinciale Staten onverenigbare openbare betrekkingen. De commissie geeft de Staten dan ook in overweging zijn lidmaatschap van Provinciale Staten te verlengen.

De *voorzitter*: Dank u wel mevrouw Zwijnenburg. Ik neem aan dat de Staten het voorstel van de commissie overnemen en tot toelating besluiten. Ik stel vast dat dit het geval is. Ik stel voor de heer Van de Ven uit te nodigen de eed af te leggen en verzoek hem daartoe naar voren te komen. In handen van de voorzitter legt de heer Van de Van de eed af.

De *griffier*: Ik zweer dat ik om tot lid van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik zweer dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk, enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van het provinciaal bestuur naar eer en geweten zal vervullen.

De heer *Van de Ven* (CDA): Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De *voorzitter*: Gefeliciteerd.

Gezien het onderwerp van vandaag, de bezuinigingen, zijn de bloemen achterwege gebleven.

Opiniërende bespreking "Agenda van Brabant" (PS 29/10)

De *voorzitter*: U heeft vandaag een drietal samenhangende onderwerpen aan de orde. Dat betreft allereerst de Agenda van Brabant, traditie

en technologie. Het college heeft u de Agenda van Brabant aangeboden als richtinggevend voor de invulling van de bezuinigingen en de investeringsstrategie. Vervolgens vindt u de bezuinigingen in een document dat mag worden gezien als een afronding van de door uw Staten geïnitieerde kerntakendiscussie. Het college heeft de bezuinigingen die in de loop van de discussie langs de lijnen van de takendiscussie ingevuld. Ten slotte is er een voorstel gedaan voor de invulling van de investeringsstrategie.

Het is vandaag nadrukkelijk de bedoeling om deze voorstellen in samenhang te bespreken in een informerende en opiniërende vergadering. Je zou kunnen zeggen dat vandaag sprake is van een hybride tussen een reguliere Statenvergadering en een bespreking in een commissie. Het gaat om een bespreking op hoofdlijnen en in algemene zin. Wij hebben daarvoor de ochtend gereserveerd. Het college zal in principe bij monde van gedeputeerde Van Heugten reageren op de vragen en opmerkingen. Als het nodig is, zullen de andere gedeputeerden ook iets zeggen. Nogmaals, de hoofdlijnen moeten vandaag centraal staan. Daarom hebben wij in het presidium besloten een spreektijdenregeling te hanteren om ervoor te zorgen dat deze eerste ronde tot een ochtend beperkt wordt. Ik zeg u alvast dat wij op 11 juni uitvoeriger en besluitvormend hierover zullen spreken. Misschien is het goed om alvast aan te kondigen dat wij op 4 juni allerlei maatschappelijke organisaties de gelegenheid zullen geven om hier in het Provinciehuis te komen inspreken.

De heer *Thuis* (CDA): Mijnheer de voorzitter! Vandaag en op 11 juni spreken wij over het thema dat in de drie notities weergegeven is. Wij zullen ons vandaag vooral richten op het stellen van vragen. Zoals u al heeft aangegeven, de standpuntbepaling zal op 11 juni plaatsvinden. Er komen zes vragen over de agenda, zeven over de afronding takendiscussie en drie over de investeringsagenda. Namens mijn fractie wil ik waardering uitspreken voor de voorliggende uitwerking. De provincie staat aan het begin van een majeure veranderopgave.

Voor ons zijn er vier belangrijke vertrekpunten in deze discussie:

1. Strategisch perspectief voor Brabant voor richting van beleid is noodzakelijk. De Agenda van Brabant biedt dit.
2. Focussen op kerntaken zoals al in vorige periode door PS ingezet, moet nu daadwerkelijk geconcretiseerd worden.
3. Ombuigingen als gevolg van enerzijds die focus en anderzijds van de structureel lagere inkomsten zijn onontkoombaar.
4. Toekomstgericht investeren van een substantieel deel van de opbrengst verkoop Essent.

Wij hebben enkele vragen over de Agenda van Brabant. Allereerst de SWOT-analyse (SWOT = Sterktes en zwaktes, kansen en bedreigingen) op bladzijde 20. Bij de analyse van toekomstige ontwikkelingen wordt het onderwijs node gemist, terwijl op diverse plaatsen in de agenda het belang ervan benadrukt wordt. Ik noem in dit verband de Universiteit van Tilburg die internationale bekendheid geniet op juridische en economisch terreinen. De nanotechnologie in Zuidoost-Brabant is weliswaar qua productie en ontwikkeling gepositioneerd, maar de TU Twente heeft de wetenschappelijke vakgroep. In Brabant is geen medische faculteit c.q. een academisch ziekenhuis, maar wel een grote healthcare industrie.

Onze vraag aan het college is of wij geen kansen laten schieten door deze selectie in de sterkte/zwakteanalyse. Gaan wij niet teveel uit van traditionele gebieden waarin Brabant al een historie heeft? Zijn nieuwe sectoren voldoende in beeld?

Onze tweede vraag betreft de krimpende bevolking. Op blz. 20 staat die wel genoemd in de sterkte/zwakteanalyse. Ook elders wordt dit op enkele plaatsen als aspect genoemd. In de notitie vinden wij echter niets terug over demografische ontwikkelingen en in hoeveel gemeenten dit thema de komende 10-15 jaar gaat spelen. Waar gaat het wringen? Wij vragen het college om een nadere toelichting en onderbouwing en om dit aspect duidelijk in de Agenda van Brabant op te nemen. Wederom op bladzijde 20 van de sterkte/zwakteanalyse wordt wel gesproken over de aanwezigheid van mooie en sterke steden, maar

Brabantstad wordt gemist. Wat is de visie van het college op het belang van de steden in het samenwerkingsverband van Brabantstad in het kader van de Agenda van Brabant?

Een ander thema betreft de farmaceutische industrie. Op blz. 18 en blz. 19 over Brabant als kennis- en innovatieregio staat de farmacologische industrie niet vermeld. Elders wordt zij wel een keer genoemd. Wij weten dat Organon in Oss overgenomen is door een Amerikaanse bedrijf. Wij weten ook dat bij de Amerikanen een concentratiedrift bestaat van R&D en dat verplaatsing naar Amerika niet valt uit te sluiten. Hoe ziet het college het belang van deze bedrijfstak voor Brabant? Kan dit duidelijker een plek krijgen in de Agenda van Brabant?

Naast werken is vrije tijd voor de Brabanders belangrijk voor hun kwaliteit van leven. Het is een meekoppelend belang. Wij hebben eerder van de gemeente Tilburg een visie en opvatting gehoord over leisure in de regio. Die overstijgt de eigen gemeente. Ik vraag het college naar zijn visie op vrije tijd van de Brabantse burgers als onderdeel van de Agenda van Brabant.

Mijn laatste vraag bij de Agenda gaat over de toezichthoudende taak van de provinciale overheid. Op blz. 42 staat een samenvatting van de rol van de provincie naar gemeenten. De wettelijke taak is toe te zien op de kwaliteit van het openbaar bestuur. Wij vragen ons af of GS niet voor een al te afstandelijke opvatting als toezichthouder kiezen als wij tegelijkertijd moeten constateren dat diverse gemeenten problemen ervaren met draagkracht en bestuurskracht. Voor Brabant is het van groot belang dat de 68 gemeenten dichtbij de burger hun lokale verantwoordelijkheid ten volle kunnen nemen. Is met de Vereniging van Brabantse Gemeenten overleg geweest over de verhouding gemeenten/provincie, de wederzijds verwachtingen ten aanzien van de kwaliteitsbewakingsrol voor het openbaar bestuur van de provincie en de ondersteuning van de bestuurskracht van gemeenten?

Dat zijn onze vragen over de Agenda van Brabant, voorzitter.

Het tweede deel van mijn inbreng betreft de afronding van de takendiscussie en het profiel-

versterkend ombuigen. Op blz. 6 wordt ingegaan op de werkwijze bij het opstellen van de voorstellen. Bij 25% is uitgangspunt dat wettelijke taken "dun" uitgevoerd worden. Wij vragen ons af of dit wel voldoende en duidelijk uitgevoerd wordt? Het valt ons op dat bij natuur, bos en landschap (blz. 12 en blz. 13) geen maatregelen voorgesteld worden die leiden tot minder inzet van autonome middelen voor wettelijke taken; met minder geld meer volume in uitvoering van wettelijke taken tegen wettelijk vastgelegd ambitieniveau. Doet Brabant eigenlijk niet wat zij het kabinet verwijt, namelijk bovenop Europese regelgeving een eigen kop zetten? Zijn er wettelijke taken in het bereik van natuur, bos en landschap die dunner uitgevoerd kunnen worden? Is hierover in GS de discussie gevoerd?

De heer *Van Schoonhoven* (GroenLinks): Wij voeren vandaag een opiniërende discussie met de Statenfracties en ik hoor de CDA-fractie alleen maar vragen stellen. Ik zou zo graag willen weten waar het CDA staat. Daar hebben GS iets aan en ook de andere fracties. Dan kunnen wij op 11 juni inderdaad richtinggevende uitspraken doen.

De heer *Thuis* (CDA): U hoort op 11 juni waar de CDA-fractie voor staat. Wij stellen op bepaalde onderdelen vragen. Die zijn voor ons punt van discussie. Wij zijn zeer benieuwd naar hoe GS dit zien. Wij zullen onze mind opmaken en die op 11 juni in het politieke debat duidelijk maken.

De heer *Van Schoonhoven* (GroenLinks): GS en de fracties hier in de Staten zouden er toch mee gebaat zijn als de fractie van het CDA richtinggevende uitspraken zou doen dan weten wij waar zij ongeveer staat.

De heer *Thuis* (CDA): Ik denk dat GS buitengewoon goed in staat zijn om aan te geven waarom in de gehanteerde methodiek zaken wel of niet bekeken zijn. Ik heb daarover nog wel enkele opmerkingen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik heb dezelfde vraag aan de heer Thuis. Ik dacht ook dat wij opiniërend

bezig zouden zijn. Wij zouden niet tot besluitvorming komen maar wel opiniërend discussiëren. Als de heer Thuis alleen maar vragen stelt, vraag ik mij af of hij die niet op schrift had kunnen zetten. Is het niet een beetje zonde om daaraan de tijd die toch al zo kort is, te besteden? Ik zou dan ook aan het CDA willen vragen om zich niet alleen tot de vragen te beperken maar ook een richting aan te geven.

De heer *Thuis* (CDA): Ik heb in het begin van mijn bijdrage al aangegeven hoe wij op hoofdlijnen staan tegenover het Strategisch Perspectief voor Brabant; de Agenda van Brabant in dit verband. Ik heb ook aangegeven dat het onontkoombaar is om te bezuinigen op de kerntaken en dat wij een substantieel deel van de Essent-middelen willen gebruiken om toekomstgericht te investeren. Ik snap de behoefte aan discussie over een aantal onderwerpen. Zij zijn echter niet helemaal nieuw. Wij hebben al eerder gesproken over de investering van de Essent-middelen, overigens zonder tot een politieke afronding te komen. Het is misschien niet leuk dat wij vragen stellen maar dat helpt wel om een duidelijk te krijgen hoe GS tot een bepaald voorstel zijn gekomen. Wij hebben daar vragen over en die wilde ik toch maar stellen. Er zijn ook onderwerpen waarover wij geen vragen stellen. Wij hadden die vragen inderdaad schriftelijk kunnen stellen, maar dat hebben wij niet gedaan. Ik ben benieuwd naar de antwoorden van het college. Het gaat ook om de methodiek.

Een ander onderwerp betreft de onduidelijkheid over te vervallen taken. Er worden daar vage formuleringen gebruikt. Wij zien een onbalans in duidelijkheid bij de keuzes voor een bepaald takengebied (blz. 10 en blz. 11). Er worden formuleringen gebruikt als minder, bijvoorbeeld bij verkeer en vervoer; minder financiering kleinschalige projecten, kleinschalige pilots; bij milieu, en natuur en landschap wordt gesproken over minder stimuleringsregelingen. Wij willen graag weten waar GS staan en welke concrete keuzes zij maken om toch te voldoen aan de wettelijke taak. De tering moet naar de nering gezet worden. Dit soort formulering maakt dat niet helder.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Mijn interruptie sluit aan op wat er net gezegd is, maar dit vind ik wel ontzettend gemakkelijk van het CDA. Er worden alleen maar vragen gesteld aan GS. Het CDA komt met geen enkele opvatting. Dat vind ik ontzettend goedkoop! Ik had toch iets meer visie verwacht. Ik vind dit heel teleurstellend

De heer *Thuis* (CDA): Voorzitter! Ik moet constateren dat de collega's dat vinden. Op 11 juni kunnen zij onze visie ten finale horen.

Wij vragen GS of zij een aantal taken niet harder kunnen kwalificeren en concreter kunnen aangeven waar zij de keuzes gemaakt hebben in plaats van woorden als "minder te gebruiken".

Mijn volgende opmerking betreft de structurele kortingen voor de door de provincie gesubsidieerde organisaties. Wij hebben allemaal veel reacties van organisaties gehad. Wij hebben als CDA fractie met diverse organisaties gesproken. Zoals de voorzitter al memoreerde is er aanstaande vrijdag een inspraakmogelijkheid. Wij realiseren ons heel goed dat de keuze die de provincie maakt, voor veel organisaties teleurstellend is, onzekerheid schept en wellicht ook gevoelens van niet gewaardeerd zijn. De vraag is voor ons is niet of deze organisaties wel of geen maatschappelijk relevant werk doen, want daar gaan wij vanuit, de vraag is of de door GS gemaakte keuzes aansluiten bij de nieuwe werkwijze en opvattingen over de Agenda van Brabant. Wij vinden het buitengewoon belangrijk dat dit traject zeer zorgvuldig wordt doorlopen. Wij vragen het college om een uitleg over de gehanteerde werkwijze.

Mevrouw *Jetten* (Brabantse Partij): Voorzitter! Er is een organisatie die op dit moment voor €500 mln. bij de provincie aan de lat staat: het bibliotheekwerk. Hoe denkt het CDA over de bezuinigingen die hier worden voorgesteld, of heeft het daarover ook nog geen idee?

De heer *Thuis* (CDA): Het finale oordeel vellen wij op 11 juni. Dit ligt voor ons ook zwaar. Ik had het college in algemene zin willen vragen in hoeverre er landelijke lijnen en afspraken zijn en of er ooit

trajecten in gang gezet zijn die zouden moeten leiden tot afronding van de subsidierelatie met de provincie. Het bibliotheekwezen is naar ons idee daar een onderdeel van. Met andere woorden wij willen van het college weten of dit een onderdeel is van het traject dat eerder is gestart vanuit de landelijke subsidieregelingen voor bibliotheeknetwerken en provinciale bibliotheken en of dit traject nu wordt afgerond op de wijze die destijds is ingezet.

Mevrouw *Jetten* (Brabantse Partij): Voorzitter! Volgens mij heeft het CDA hier zelf ook een idee over. Als het antwoord is dat het past in het landelijke beleid, etc., is dat voor de fractie van het CDA reden om te zeggen: die lijn is nu eenmaal ingezet, jammer maar helaas, of zegt zij: nee, misschien is er toch nog een oplossing te vinden?

De heer *Thuis* (CDA): Ik wil deze vraag in algemene zin beantwoorden. Als wij als provincie kiezen om te focussen op de kerntaken en die keuze moet gemaakt worden, dan hoort daarbij ook dat het sociale domein heel anders gepositioneerd wordt in de Agenda van Brabant en in de discussies. Het proces wordt nog versterkt door de bezuinigingen. Het zijn echter twee aparte dingen. Als je wilt focussen, moet je ook keuzes durven maken bij zaken die maatschappelijk misschien heel waardevol zijn. Ook daar kun je je afvragen of het inderdaad de provincie is die de financieringsrol moet vervullen, of dat het op een andere manier kan gebeuren omdat de verantwoordelijkheid daarvoor dichterbij anderen ligt.

De heer *Zeegers* (SP): Voorzitter! De heer Thuis beredeneert de zaken vooral procesmatig en bijna technocratisch. Welke keuzes maakt hij eigenlijk? Mevrouw Jetten vroeg naar de bibliotheek. Ik ben ook zeer benieuwd naar wat het CDA hiermee doet. Ik kan mij voorstellen dat de heer Thuis zegt dat de keuzes nog niet helemaal gemaakt zijn, maar welke kant kiest hij namens zijn fractie?

De heer *Thuis* (CDA): Ik weet niet wat de heer Zeegers bedoelt met zijn vraag welke kant wij kiezen.

De heer *Zeegers* (SP): Ik doel op het sociale domein.

De heer *Thuis* (CDA): Het gaat hier om een meekoppelend belang. Wij vinden dat de provincie haar positie ten aanzien van al dit type organisaties opnieuw moet definiëren. Het gaat om de vraag hoe het college in het licht van de Agenda van Brabant de verschillende keuzes heeft gemaakt en welke afwegingen daarbij gehanteerd zijn. Het antwoord moet duidelijkheid geven. Ik kan het niet lezen uit de stukken. Ik snap best dat de organisaties op deze manier reageren. Dat zou ik ook doen. De medewerkers en de directie staan natuurlijk voor wat zijn doen. Het is buitengewoon vervelend als de provincie dan zegt dat zij een andere financiële relatie willen c.q. die relatie willen afbouwen.

De heer *Zeegers* (SP): Voorzitter!

De voorzitter: Nee, mijnheer Zeegers, u heeft twee keer geïnterrupteerd. De heer Thuis vervolgt zijn betoog.

De heer *Thuis* (CDA): Voorzitter! Wij willen graag uitleg van het college over de gehanteerde werkwijze, de benadering en de criteria. Wij willen met name een visie op de relevantie van deze organisaties voor de Agenda van Brabant en specifiek de waarde van vrijwilligers in het nieuwe opereren van de provincie. In hoeverre maken deze kortingen onderdeel uit van een al eerder overeengekomen afspraak over afbouw c.q. stoppen? Een specifiekere vraag is: In hoeverre past de te continueren financiering bij de wettelijke taken voor professionele organisaties als ZET, K2 of misschien nog andere organisaties. Kunnen deze organisaties niet 100% zelf de te verwerven financiering regelen? De provincie kan uiteraard, maar dat geldt voor alle organisaties, opdrachtgever zijn voor concrete activiteiten. Dat betekent dus omzetten van structurele financiering naar incidenteel. Onze laatste vraag in dezen is, hoe het implementatietraject van deze ingrijpende veranderingen vanuit de provincie vorm wordt gegeven.

Dan kom ik bij het personeel en in het bijzonder

bij de regionale uitvoeringsdiensten. Hebben GS al een standpunt ingenomen met betrekking tot de oprichting regionale uitvoeringsdiensten en zo ja welke motivering ligt daaraan ten grondslag? Wij willen in ieder geval voorkomen dat er weer een tussenlaag gecreëerd wordt die zich onttrekt aan democratische controle. Wij vinden het belangrijk om te horen hoe het college dit ziet.

Er wordt een opsomming gegeven van het verplaatsen van uitvoeringstaken. Het college wil personeel uitplaatsen. Wij vragen ons af of de kosten daarvan blijven drukken op het provinciale budget. Is hier daadwerkelijk sprake van een structurele bezuiniging?

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Wij investeren allemaal kostbare tijd in deze vergaderingen. Wij hebben een vergaderorde afgesproken waarbij wij technische vragen schriftelijk stellen. Het had mij verstandiger geleken als de heer *Thuis* zijn vragen schriftelijk had ingediend.

De heer *Thuis* (CDA): Ik ga maar gewoon door, voorzitter.

Wij zijn benieuwd naar het implementatieplan voor deze majeure verandering. Wanneer kunnen wij dat verwachten?

Mijn laatste vragen betreffen de investeringsstrategie. Wij vinden dat het thema duurzame energie te weinig zichtbaar is als aspect van innovatie. Ik verwijs naar blz. 18 clustervorming.

De *voorzitter*: Mag ik verzoeken om stilte in de zaal? De wandelgangen zijn voor privé-vergaderingen.

De heer *Thuis* (CDA): Onze vraag aan het college is: Kan in de investeringsagenda en in de agenda van Brabant het thema energie en energietransitie prominenter opgenomen worden? Wij missen dat. Het wordt hier en daar wel genoemd, maar gezien eerder discussies en standpuntbepalingen zouden wij dit graag enigszins gecompleteerd zien. Op bladzijde 21 wordt gesproken over topsportvoorzieningen.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP):

Voorzitter! Dit vind ik nu een interessant punt. De heer *Thuis* refereerde aan het begin van zijn betoog aan eerdere uitspraken die wij in het kader van de verkoop van Essent gedaan hebben over energie. Hij is altijd een beetje vaag gebleven over de vraag of het geld voor een zeer substantieel deel in energietransitie gestoken moet worden. Mag ik uit zijn woorden concluderen dat de investeringsagenda voor heel een belangrijk deel, zeg €600 mln., besteed worden aan energietransitie?

De heer *Thuis* (CDA): Het antwoord is "nee" voorzitter. Het moet een totale afweging zijn. Wij hebben dat bij eerdere discussies over investeringsagenda van Essent ook altijd gezegd.

De heer *Arkes* (PvdA): Ook ik vind dit een heel wezenlijk punt. Ik ben wel blij dat het CDA zegt in ieder geval te gaan voor duurzame energie. Ik wil aan de heer *Thuis* vragen of hij zich nog wel verbonden voelt met de uitspraak die wij gedaan hebben in april 2009? Wij hebben toen in het kader van de verkoop van Essent een heel duidelijke koppeling gelegd met energietransitie. Ik snap wel dat een bedrag van €600 mln. heel confronterend is, maar het moest wel gaan om majeure inspanningen om van energie naar duurzame energie te gaan. Ook het CDA heeft zich daarvoor toen heel hard gemaakt.

De heer *Thuis* (CDA): Ik kom daarop even terug bij de uitgangspunten voor de investeringsagenda. Nog even naar de topsportvoorzieningen. Dankzij een motie van de Brabantse Partij zijn de Olympische Spelen heel duidelijk in beeld gekomen, waarvoor onze dank. In hoeverre is het rijksbeleid dat daarin geld gestoken moet worden? Wij vragen wel of bij de inbedding van de topsportvoorzieningen ook de breedtesport betrokken is. Wij vinden dat van wezenlijk belang. Het college noemt bij de ontwikkeling van een en ander wel de verbinding met de gemeenten maar neemt het dit thema ook mee als criterium voor de beoordeling van projecten?

Mevrouw *Jetten* (Brabantse Partij): Als het college de motie uitvoert, doet zij dat.

De heer *Thuis* (CDA): Wij wachten af of het college met voorstellen komt.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Dat vind ik interessant, voorzitter. De heer *Thuis* zegt eigenlijk dat breedtesport een provinciale taak is. Dan heb ik eindelijk een inhoudelijk punt van hem te pakken. Als dat niet zo is, zie ik de portee van zijn vraag niet.

De heer *Thuis* (CDA): Die conclusie is niet juist. In de notitie wordt heel duidelijk gesproken over de verbinding die het college legt met initiatieven van gemeenten. Breedtesport is juist op lokaal niveau van groot belang. Daar vindt de inbedding plaats. Bij topsportvoorzieningen voor de upper ten van de topsporters mis je de uitstraling naar de breedtesport. Je zult naar die inbedding moeten kijken. Dat is naar ons idee een belangrijk criterium bij het maken van keuzes in dezen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Wat is daarin de taak van de provincie?

De heer *Thuis* (CDA): Wij hebben het over de investeringsagenda. Op grond van de criteria zoals die worden aangegeven, kan ik mij voorstellen dat er projecten uitkomen die relevant zijn voor de hele provincie, ook in de infrastructuur. Het staat allemaal in de notitie en dat delen wij ook. Bij de uiteindelijke keuze zouden wij het belang willen benadrukken van een inbedding in de lokale situatie en het belang van de breedtesport in dezen.

De *voorzitter*: Komt u tot een afronding mijnheer *Thuis*.

De heer *Thuis* (CDA): Ik doe mijn best, voorzitter. Bij de uitgangspunten voor de investeringsagenda willen wij een duidelijk onderscheid houden tussen de activiteiten die via de reguliere begroting lopen en de projecten die via de investeringsagenda lopen: geen versnippering, maar majeure projecten. Welke beslisregels gaat het college hanteren ten aanzien van de projecten waarvan de kosten ten laste van de middelen van de investerings-

agenda komen? Wij vinden de genoemde criteria prima, maar vervolgens gaat het om de beslisregels. Wij denken daarbij bijvoorbeeld aan een substantieel bedrag als ondergrens voor die investeringen, aan expliciete besluitvorming per project door PS en aan de vraag in hoeverre derden dit soort projecten meefinancieren.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Mijn eerste interruptie was natuurlijk ook bedoeld om de PvdA in de benen te krijgen. Die heeft volgens mij een heldere vraag gesteld. Ik dacht dat de heer *Thuis* wel zou komen met een aantal inhoudelijke criteria en aan zou geven waar voor de CDA-fractie de focus ligt bij de investeringsagenda. Ik heb hem daarover niet gehoord. Wij hebben naar aanleiding van de verkoop Essent een heel intensief debat gevoerd. Daarbij zijn door de verschillende partijen voorwaarden genoemd waaraan voldaan moest worden om tot verkoop te kunnen besluiten. Ik mag toch wel verwachten dat de heer *Thuis* daarop ingaat, zijn visie geeft over hoe duurzame energie een concrete plek krijgt en niet alleen zegt dat er een duidelijke ondergrens moet komen? Daar kunnen wij helemaal niets mee.

De *voorzitter*: Mijnheer *Thuis*, graag een korte reactie want uw tijd is echt om.

De heer *Thuis* (CDA): Het een herhaling van de vraag naar onze visie. Laat ik het zo zeggen. Het voorstel van het college met de verschillende domeinen wordt door ons onderschreven. Dat geldt ook voor de aanpak van het college om daarin op grond van criteria een keuze te maken. Wij hebben met onze vraag willen aangeven dat er ook beslisregels moeten zijn waarin PS een duidelijke rol kunnen spelen. Wij vragen het college dan ook om het zodanig in elkaar te zetten dat er een duidelijk verschil is tussen geld dat ten laste van de investeringsagenda komt of van de reguliere begroting. Wij willen geen versnippering.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Dit is een technisch antwoord waarmee wij in deze vergadering helemaal niets kunnen. Ik vraag de

heer Thuis zijn visie te geven op het energiebeleid en hoe wij daarvoor de investeringsagenda gaan benutten. Wij praten immers wel over een investering van €1 mld. Daarover voeren wij het debat. Dan mag ik toch verwachten dat de heer Thuis een visie geeft, mede in relatie tot de verkoop van Essent waarmee wij ons eigen energiebedrijf de deur uit gedaan hebben.

De heer *Thuis* (CDA): 11 juni, voorzitter.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Ik heb nog een vraag over de visie op de investeringsdomeinen. Er zijn nu vijf investeringsdomeinen genoemd. Wat is de visie van het CDA daarop. Is het CDA het daarmee eens of niet? Die domeinen wijken immers af van de domeinen die eerst in het kader van de investeringsagenda aan de orde geweest zijn. Wij hebben er nooit over besloten maar zij zijn wel aan de orde geweest.

De heer *Thuis* (CDA): Ik heb gezegd dat wij de keuze van GS onderschrijven. Wij zien dat een aantal onderdelen zich toespitst op discussie die wij eerder gevoerd hebben.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat betekent dus dat het CDA ermee instemt dat wordt afgeweken van de voorstellen zoals die lagen bij de investeringsagenda die wij in maart of april hebben besproken?

De heer *Thuis* (CDA): Behalve op één punt, namelijk energie en energietransitie. Die vinden wij onvoldoende terug. Het maakt ons niet uit of het een apart domein moet zijn, maar het moet veel explicieter aandacht kunnen krijgen.

De heer *Arkes* (PvdA): Voorzitter! Mijn vraag ligt in het verlengde hiervan. Ik wil graag hom of kuit. Voelt de fractie van het CDA zich nog gebonden aan de uitspraken die zij gedaan heeft in april 2009 over energietransitie?

De heer *Thuis* (CDA): Wij hebben niet alleen tijdens de discussie van april 2009 maar ook in eerdere discussies het belang van energie en

energietransitie onderschreven, met name ook in relatie met innovatie en met economische dragers in onze provincie.

De heer *Van Schoonhoven* (GroenLinks): Voorzitter! Over duurzame energie komen wij op dit moment niet veel verder met het CDA.

Ik wil een andere vraag stellen. In de voorstellen van GS wordt ook gesproken over het eventueel aankopen van de hightech campus. Dat staat vanochtend ook in de krant. Is het CDA daar vóór? Dat is immers een doelgerichte investering voor de toekomst zoals GS die voorstellen.

De heer *Thuis* (CDA): Voorzitter! Deze vraag is wat mij betreft buiten de orde. Maandagavond vindt daarover een besloten vergadering plaats. Ik vind het niet gepast om nu op dit onderwerp in te gaan, los van het feit dat mijn fractie in dezen nog geen afgerond standpunt heeft.

De *voorzitter*: Het woord is aan de vice-voorzitter van de fractie van de SP, de heer *Zeegers*.

De heer *Zeegers* (SP): Dat klopt, mijnheer de voorzitter. Via nachtelijke digitale samenwerking met onze afwezige fractievoorzitter is mijn betoog tot stand gekomen.

Voorzitter. Mijn partijgenoot in de Tweede Kamer Ronald van Raak maakte zich niet populair in provinciekringen toen hij heel duidelijk liet horen dat daar wel het nodige geld te halen viel. Dat stuk van zijn verhaal is behoorlijk uitvergroot. Maar Ronald van Raak en met hem onze fractie wijzen graag op een andere onderbelichte kant van de zaak, namelijk dat juist gemeenten méér armslag moeten krijgen voor jeugd, voor sociale kwesties, voor zorg, voor fysieke en sociale leefbaarheid in wijken en dorpen. En dat is juist nu hard nodig, want mensen die getroffen worden door de gevolgen van de crisis krijgen wel vier keer klappen. Allereerst door het verlies van werk of van hun kleine bedrijf. Op de tweede plaats door de groteske rijksbezuinigingen op sociale zekerheid en zorg. Op de derde plaats door het groeiend onvermogen van gemeenten en op de vierde plaats door de keuzes die deze

provincie dreigt te maken. Om misverstand te voorkomen, ik heb het hier niet alleen over losse individuen, maar ook over verenigde individuen in straten en buurten, op scholen, bij sportclubs en toneelverenigingen, op de fiets door het bos of in de verblijfszalen van onze ouderenzorg. Overal waar mensen meer willen zijn dan een los individu. Overal waar ze met elkaar door hun omgeving, geschiedenis en cultuur verbonden zijn. Deze achtergrondschets heb ik nodig om te komen tot een eerste oordeel over de Agenda van Brabant en de enorme bezuinigingen. De vraag wat wij als provincie willen zijn, of misschien liever doen, wil de SP vooral beantwoorden door te wegen wat ons doen en laten voor gevolgen heeft voor de mensen in onze provincie. De Agenda van Brabant gaat naar ons idee te veel uit van wat wij willen zijn ten opzichte van andere provincies. Het is een agenda die voortgaat op de oude weg van concurrentie tussen de provincie. Wij willen vooral de beste zijn. Dit heeft consequenties. Kijkend naar het huidige Brabant moet je constateren dat een keuze voor het inzetten op kennis en hightech via Brainport en Maintenance Valley bijvoorbeeld, vooral betekent dat wij veel personeel van buiten de provincie zullen moeten aantrekken. Dat betekent dat wij eigenlijk een keuze maken voor een immigratieprovincie, terwijl er nu in Brabant al veel mensen aan de kant staan, vaak niet hoogopgeleid. Bij de Agenda van Brabant wordt te weinig gekeken naar het feit dat zoveel Brabanders niet mee kunnen doen. Er is ook te weinig aandacht voor de landbouw. Wij missen een echte drive om in Brabant de toekomst in te gaan met een duurzame minder grootschalige landbouw die ook een wezenlijke bijdrage kan leveren aan de Brabantse economie. Misschien komt dat wel omdat duurzame en biologische landbouw met eerlijk en goed voedsel niet zo sexy klinkt als het Engelstalige Maintenance Valley of Brainport, maar dat kunnen we natuurlijk snel veranderen. Wat denkt u van SAL: sustainable agricultural landscapes? Of gateway to the chain of small animal paradises? Wie weet, wordt het dan nog wat.

Mevrouw *Jetten* (Brabantse Partij): Ik had graag

wat Brabants erin! Dat valt mij nu echt tegen van de SP.

De heer *Zeegers* (SP): Ik ben dat wel met mevrouw Jetten eens, maar als het verkocht moet worden, is het blijkbaar nodig om het in het Engels te benoemen. Ik wijs maar op Maintenance Valley, HighTech, Brainport, etc. U snapt de ironie van mijn betoog.

Uitvloeisel van het voorliggende beleid is dat wij heel veel gaan investeren in de economie en infrastructuur, terwijl het sociaal-culturele terrein er slecht en soms zelfs dramatisch slecht vanaf komt. Hoe kun je pleiten voor leefbaarheid, voor een goed vestigingsklimaat en voor een kennis-economie en tegelijkertijd de hele ondersteuning van het bibliotheekwerk stoppen? Dat is onmogelijk, onwenselijk, en kortzichtig. Het is gewoon dom!

Wij onderschrijven dat de ruimtelijke component het zwaartepunt moet vormen in de toekomst van de provincie. Wij missen echter in het profiel de kernrol van elke overheid, of het nu gaat over de gemeentelijke, provinciale of landelijke overheid en zelfs over Europa; namelijk dat een overheid altijd een schild moet zijn voor alles wat zwak is, of misschien niet eens zwak is maar zich onvoldoende kan beschermen. Dat, mijnheer Thuis, heb ik ooit geleerd van een CDA-politicus, maar dat is lang geleden.

"Alles van waarde is weerloos" schreef Lucebert al in de vorige eeuw. In die zin is de Agenda van Brabant voor ons dan ook veel te veel een soort voortzetting van het neoliberale denken, waarvan zo velen bij het begin van de crisis zeiden dat het nu toch echt tijd werd daar afstand van te nemen. De SP ziet in deze agenda nog steeds heel duidelijk een overheid die zich verder terugtrekt en steeds meer mensen en instellingen het zelf laat uitzoeken. Mensen willen geen terugtrekkende maar een optredende overheid! Juist in tijden van laagconjunctuur en crisis moet de overheid doen wat de markt niet doet: geld laten rollen. Investeren in duurzaamheid en vooral in sociale duurzaamheid is effectief.

Je zou kunnen zeggen dat als wij geen keuzes zouden maken op basis van de kerntakendiscussie,

wij vanwege de door het Rijk opgelegde bezuinigingen ook keuzes moeten maken. Wij zijn niet tegen bezuinigingen en vinden ook dat een begroting sluitend moet zijn want anders houden wij het niet vol. Het voorgestelde beleid is echter niet de enige manier om onze begroting op orde te krijgen. Er zijn minstens twee manieren. Er wordt nu gekeken hoe in de uitgaven geschrapt kan worden, maar een begroting kan ook sluitend gemaakt worden door een verhoging van de inkomsten. Laten wij dan nog eens kijken naar een aantal besluiten uit het verleden, zoals het jarenlang niet met de inflatie laten stijgen van de motorrijtuigenbelasting. Dat kost ons jaarlijks miljoenen en pakt, zoals de heer Heijmans hier al vaker heeft betoogd, vooral voor de bestuurders van Hummers en SUV's voordelig uit. Als we dit terugdraaien en met de motorrijtuigenbelasting ergens op het Nederlands gemiddelde gaan zitten, hebben we al aardig wat miljoenen verdiend. Nu wordt voorgesteld om geld te investeren in de kenniseconomie. Ik heb al aangegeven dat dit als consequentie kan hebben dat we dan goeddeels werkgelegenheid creëren voor mensen die we in Brabant niet hebben, met alle gevolgen van dien. Is het succes van zo'n investering wel gegarandeerd?

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Ik wil even terugkomen op het begrip kenniseconomie. Kenniseconomie is natuurlijk niet alleen voor hoogopgeleiden. Het gaat er juist om dat de hele keten vanaf vmbo tot en met universiteit goed in de verf gezet wordt. Juist de aandacht voor mbo en vmbo moet een optater krijgen. De heer Zeegers focust het veel te veel op de hoogopgeleiden terwijl er juist meer geld in het vmbo en mbo moet worden geïnvesteerd.

De heer *Zeegers* (SP): Voorzitter! Mevrouw Lestrade heeft hier een punt. Onze focus wordt veroorzaakt door wat wij in de stukken lezen. Daarin gaat het namelijk niet zozeer over de "oude ambachtsschool".

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Dus de heer Zeegers is het wel met ons eens dat wij juist

moeten focussen op de slimme ambachtelijkheid als wij spreken over kenniseconomie?

De heer *Zeegers* (SP): Als ik het zo mag verstaan dat het gaat om spreiding van kennis, economie en macht zoals een andere politicus ooit zei, dan geef ik mevrouw Lestrade groot gelijk.

Wij zijn er zeer voor om mensen die te weinig kennis hebben, te helpen om meer kennis te vergaren zodat zij geen steun meer nodig hebben, maar wij vinden dat in de stukken de focus toch gelegd wordt op hightech. Ik zal niet in details treden. Mijnheer Thuis was zo verstandig om te zeggen dat hij daarop niet inging omdat dit op een ander moment aan de orde komt. U weet wat ik bedoel.

Het gaat nu om de vraag of de overheidsinvesteringen in de economie succesvol zijn. Hoe zijn die te volgen? Mijn fractievoorzitter heeft eind jaren negentig in deze zaal verschillende keren gevraagd naar WER's: werkgelegenheidseffectrapportages bij economische stimuleringsprogramma's. Die zijn er nooit gekomen. Als het om welzijn of zorg gaat, praten we tegenwoordig volop over het moeten aantonen van effecten, prestatie-indicatoren, over routine outcome monitoring, enz.. Bij economische stimuleringsprogramma's blijft het al te vaak bij hoop en vooral bij abstracties. En als je dan zo vindt dat die overheid terug moet treden, dat zij zich niet overal mee moet bemoeien, dat de markt het allemaal veel beter en efficiënter kan, waarom dan die uitzondering maken voor de kerntaak van de markt: de economie? En hoe groot is het risico dat op die manier ontzettend veel geld vooral terecht komt bij en ten goede zal komen aan wat al groot en sterk is? Er is naar de mening van de SP in zijn algemeenheid veel te weinig oog voor de leveranciers van de bulk van de werkgelegenheid, namelijk het midden- en kleinbedrijf. Er zijn in Brabant veel meer zzp'ers dan mensen die bij Philips werken.

De heer *Arkes* (PvdA): Voorzitter! De heer Zeegers vraagt waarom de provincie wil investeren in kennis en innovatie terwijl dat nu juist een kerntaak is van het bedrijfsleven. Betekent dit dat

hij het ook niets eens is met de afspraken die in het kader van de Lissabonagenda gemaakt zijn, namelijk dat R&D (research and development) 3% van het nationaal product moet uitmaken en dat daarvan 2% moet komen van de overheden en 1% van de private instellingen.

De heer *Zeegers* (SP): Voorzitter! Ik was er niet bij in Lissabon, noch iemand anders van mijn fractie.

De heer *Arkes* (PvdA): De essentie van de opmerking is natuurlijk dat R&D op allerlei manieren een impuls kan worden gegeven, bijvoorbeeld door het in stand houden van onderzoeksinstellingen en door het stimuleren van universiteiten en andere onderwijsinstellingen. Ik begrijp niet waarom hij zegt dat het geen kerntaak van de overheid zou zijn.

De heer *Zeegers* (SP): Ik ben blij met de opmerking van de heer *Arkes*. Evenals mevrouw *Lestrade* wijst hij mij erop dat het ook gaat om onderwijs teneinde mensen meer kennis te geven. Daarover hebben wij geen misverstand. Wij zijn het daarmee eens en ook met het feit dat daar geld voor nodig is. Ik zou dat veel meer ondersteunen van onderwijs willen noemen in plaats van ondersteunen van de economie. Wij zijn daarvoor absoluut te porren.

De voorzitter: Mijnheer *Zeegers*, u hebt nog twee minuten.

De heer *Zeegers* (SP): Ik ben bijna klaar, voorzitter.

Mevrouw *Jetten* (Brabantse Partij): Voorzitter! Ik wil alleen tegen de heer *Zeegers* zeggen: ben maar blij dat meer mensen meelesen zodat u het stuk toch goed begrijpt en wij straks als het goed is tot een heel mooie Agenda van Brabant komen!

De heer *Zeegers* (SP): Dank u wel, mevrouw *Jetten*. Voorzitter. Investerings in de economie moeten een aantoonbaar effect opleveren. Als de €800 mln. aan Essent-gelden op een degelijke manier worden weggezet, levert dat structureel €32 mln. per jaar op.

Ik wil nog even wat opmerken over de concrete bezuinigingen. Wij worden net als alle andere Statenleden overstelpt met reacties van organisaties en burgers; meer dan uit het overzichtje blijkt. Wij willen die reacties goed op een rij zetten en dan tot onze eigen keuzes komen. Voor ons spelen daarbij andere criteria een rol dan die uit de voorgestelde agenda. Ik noem een paar voorbeelden. Treffen we vrijwilligers, zoals bij de natuureducatie? Treffen we de zorg, zoals bij de Provinciale Raad voor de Volksgezondheid en Maatschappelijk Welzijn? Treffen we mensen in nood, zoals bij Sensor? Treffen we laagdrempelige voorzieningen in het publieke domein, zoals de bibliotheken? Gaan we door met het steunen van organisaties met veel duur betaalde managers? Gaan we door met het steunen van organisaties die vooral veel papier, al dan niet glossy, produceren? De antwoorden op deze en andere vragen zullen bepalend zijn voor de keuzes die de SP maakt.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Ik wil het even terugkoppelen naar de opmerking van de heer *Zeegers* dat gemeenten meer armslag moeten krijgen. Vindt hij niet dat heel veel van de taken die hij nu noemt, juist meer naar de gemeenten moet?

De heer *Zeegers* (SP): Ik geef een voorbeeld. Als het geld dat wij willen bezuinigen op de bibliotheken één op één terugkomt bij de gemeenten, heb ik daarmee geen probleem en de bibliotheken ook niet. Het punt is echter dat het geld daar niet komt; het verdwijnt.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Bij de bibliotheken gaat het nu juist om een regionale taak. Er zit een onderscheid tussen wat je regionaal moet regelen en wat gemeentelijk geregeld kan worden. Het ondersteunen van vrijwilligers zou juist door de gemeenten gedaan kunnen worden.

De heer *Zeegers* (SP): Ik refereer even aan een eerdere interruptie van mevrouw *Lestrade* toen zij opmerkte dat er bij het bevorderen van kennis een taak ligt voor de provincie. Weet zij hoe belangrijk

bibliotheken zijn voor het bevorderen van kennis?

De *voorzitter*: Twee keer interrumpen is genoeg.

De heer *Zeegers* (SP): Zoals ik al zei, de antwoorden zullen bepalend zijn voor de keuze die wij maken. Wij zijn er nog niet uit, dat komt ook door de hoeveelheid van de reacties. U kunt erop rekenen dat wij hierop terugkomen.

Voorzitter. Wij menen dat wij met de voorliggende voorstellen zeer sterk over ons graf heen regeren. Het is zodanig financieel dichtgetimmerd dat politieke keuzes in de toekomst nagenoeg onmogelijk zullen zijn. Ik wil graag dat de gedeputeerde hierop ingaat.

De *voorzitter*: Het woord is aan mevrouw Geeraedts van de fractie van de VVD.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Mijnheer de voorzitter, collega's. Om maar eens te beginnen met een geveleugeld woord van het CDA: het CDA kijkt wel lief maar komt niet met een visie en dat is toch heel erg jammer vandaag. Bij de SP ligt dat anders. Niet dat wij het daarmee eens zijn, maar in ieder geval heeft de heer Zeegers hier een duidelijke visie neergelegd. Ik dacht ook dat dit de bedoeling was van deze bijeenkomst.

Toen wij de agenda en alle bijgevoegde stukken lazen, bekwam ons een gevoel van herkenning. Dat is misschien niet zo vreemd, want de Staten zijn intensief betrokken geweest bij de totstandkoming van die agenda. Wij hebben een jaar geleden al gesproken over de investeringsagenda Essent, over de commissie-Lodders, de kerntaken, het provinciale profiel en niet te vergeten de Statendag. De bezuinigingen zijn eigenlijk het nieuwe punt op dit moment. Daarover hebben wij immers nooit zo gesproken. Wij hebben het wel over de domeinen gehad, maar nieuw is voor ons wat er precies waarop bezuinigd gaat worden. Ik kom daarop terug want daarover hebben wij wel een aantal vragen.

Wat is de werkelijke betekenis van deze agenda? Het is immers de Agenda van Brabant, niet de Agenda van de provincie Brabant. Zolang natuurlijk niet vaststaat dat alle betrokkenen in

Brabant – de andere overheden, het bedrijfsleven, de universiteiten, etc. – die agenda onderschrijven, hebben wij er niet zo heel veel aan. Is het aan het college bekend hoe de anderen tegenover deze agenda staan?

Mevrouw *Jetten* (Brabantse Partij): Voorzitter! Mevrouw Geeraedts spreekt over de Agenda van Brabant. Dat is niet juist, het is de Agenda van Noord-Brabant. Misschien zou zij wel willen dat wij samen met Belgisch Brabant één Brabant vormen, maar dat is nog een lange weg.

Wij hebben de rapporten van de SER (Sociaal Economische Raad Brabant), de PON (Instituut voor advies, onderzoek en ontwikkeling in Noord-Brabant) en Telos over de agenda van Brabant wel gekregen, mevrouw Geeraedts niet?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Wij hebben die rapporten wel gehad, maar ik neem aan dat bijvoorbeeld de gemeenten in Noord-Brabant de agenda ook zullen moeten onderschrijven, want die doen ook mee. Dat weten wij nog niet en mevrouw Jetten ook niet. Wij hebben niets daarover gezien.

Het is inderdaad Noord-Brabant, maar wij hebben het de Agenda van Brabant genoemd. Ik wil een onderscheid maken tussen Brabant en de provincie. Dat zijn immers twee verschillende entiteiten.

De agenda is gericht op het investeren in kennis en innovatie. De fractie van de VVD onderschrijft die visie. Een forse inzet op kennis en innovatie zal een fikse impuls geven aan onze economie en werkgelegenheid. Daarbij moet volgens ons wel de focus gericht zijn op de kennisclusters waarmee Brabant zich van andere regio's, ook internationaal, onderscheidt. Het moet dus gericht worden op de kracht van Brabant. Ik herhaal het maar even, dat betreft: brainport, maintenance, logistiek, food, farma en health. Wij vinden dat wij ons niet moeten focussen op duurzame energie en op energietransitie.

De heer *Zeegers* (SP): Voorzitter! Mevrouw Geeraedts spreekt over brainport, maintenance etc. Is zij met mij van mening dat al de

hooggekwalificeerde en goed opgeleiden mensen die daar werken, misschien toen zij nog heel klein waren begonnen zijn met het lenen van Jip en Janneke in hun dorpsbibliotheek en daarmee goed hebben leren lezen? Is zij het met mij eens dat dit van wezenlijk belang geweest is voor hun latere kwalificaties?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat ben ik helemaal met de heer *Zeegers* eens. Ik kom daarop later terug.

De *voorzitter*: Er is een interruptie van de heer *Thuis*, daarna een van de heer *Van Schoonhoven* en ten slotte een van de heer *Arkes*.

Wij hebben een timetable gemaakt tot één uur. Ik zal graag interrupties toestaan, maar dat betekent wel dat wij de afgesproken eindtijd ver gaan overschrijden.

De heer *Thuis* (CDA): Voorzitter! Mevrouw *Geeraedts* neemt afstand van energie en energietransitie. Nog niet zo lang geleden is in Europa uitgesproken dat juist het verduurzamen van de industrie enorm veel werkgelegenheid, ontwikkeling en economische voortgang oplevert. De Duitse overheid laat dat ook zien met de ontwikkeling van zonne-energie en van industrieel beleid. Het kan toch niet zo zijn dat de VVD tegen de economische ontwikkeling van deze belangrijke sector is?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat hoort u mij ook niet zeggen, mijnheer *Thuis*. Ik heb alleen gezegd dat wij ons moeten focussen op de kracht van Brabant, op datgene waarmee wij ons onderscheiden van anderen. Daar gaat het om! Dat wil niet zeggen dat wij duurzame energie en energietransitie niet belangrijk vinden, maar wij vinden het geen provinciale rol.

De heer *Van Schoonhoven* (GroenLinks): Voorzitter! Het verbaast ook ons enorm dat de VVD duurzame energie en energietransitie niet ziet als een onderdeel van het investeringsprogramma. In het verlengde van de opmerking van de heer *Thuis* merken wij op dat investeren in duurzame energie

en energietransitie toch een enorme impuls betekent voor de regionale economie. Ik heb de indruk dat mevrouw *Geeraedts* alleen uitgaat van de huidige status quo bij de kracht van Brabant, maar volgens mij moet Brabant ook perspectiefrijk blijven.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): De heer *Van Schoonhoven* heeft gelijk, maar nogmaals, wij kunnen niet alles doen. Waar ligt de toegevoegde waarde van Brabant? Die zit niet in het focussen op duurzame energie en energietransitie, er zijn er al genoeg die dat doen, nee, het zit juist in het focussen op de kerncompetenties die ik net heb genoemd. Daarom vinden wij die het belangrijkste.

De heer *Arkes* (PvdA): Voorzitter! Mijn interruptie gaat uiteraard over hetzelfde onderwerp. Het ging mij een beetje te kort door de bocht. Ik begrijp dat mevrouw *Geeraedts* afstand neemt van de adviezen van Telos, SER en PON waarin wordt aangegeven dat energietransitie juist een van de majeure opgaven is die de economie van Brabant een impuls kunnen geven.

Vervolgens, en dat verbaast ons misschien nog wel meer, neemt zij ook afstand van de aanwijzing van de regio Eindhoven als technologisch speerpunt en innovatiecentrum voor Europa op het gebied van nieuwe energie. Europa erkent de kracht van die regio van Brabant op dat gebied. Mevrouw *Geeraedts* zegt dat dit helemaal geen kracht speciaal van Brabant is en dat daarin niet geïnvesteerd hoeft te worden.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ongetwijfeld wordt er in het kader van brainport onderzoek gedaan op het gebied van duurzame energie. De vraag is echter wat de provinciale rol daarin is. Natuurlijk doet het bedrijfsleven een heleboel dingen. Dat is prima. Zij zullen zich ook richten op duurzame energie want dat is op dit moment een hot item. Het gaat echter om de vraag wat de rol van de provincie daarin is.

De heer *Arkes* (PvdA): Voorzitter! Mevrouw *Geeraedts* bagatelliseert het feit dat Europa de

omgeving van Eindhoven aanmerkt als hét technologische centrum van Europa op het gebied van nieuwe energie. Europa stelt dat dit de topregio van Europa is op dit gebied. Dat is dan toch bij uitstek een terrein waarop Brabant sterk is en zouden wij juist daarin moeten investeren als wij de kracht van Brabant willen ondersteunen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Ik heb al gesproken en verval in herhaling. Ik denk dat ik het even hierbij laat.

De heer *Zeegers* (SP): Mevrouw Geeraedts stelt een duidelijke vraag, namelijk wat onze verantwoordelijkheid is op het gebied van energie. Twee jaar geleden was het heel simpel, toen waren wij politiek en juridisch verantwoordelijk als belangrijkste aandeelhouder van Essent. Toen was die vraag niet eens aan de orde. Door de verkoop van Essent hebben wij op zijn minst een morele verantwoordelijkheid als het gaat om de vraag hoe er verder met energie wordt omgegaan. De fractie van de VVD heeft die discussie zeer spannend gemaakt vanwege de twijfel die zij uitsprak over het al dan niet overlaten aan de markt. Juist de fractie van de VVD zou zich moeten realiseren hoe belangrijk het is om zich op zijn minst daarvoor verantwoordelijk te voelen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Is dit een vraag of niet?

De heer *Zeegers* (SP): Het was een opmerking.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Goed, dan ga ik nu door. Overigens wil ik er toch nog even op reageren, voorzitter. Ik weet niet of u zich nog herinnert dat wij hier in de Staten eindeloos gediscussieerd hebben over de vraag wat RWE aan duurzame energie zou doen. Ik weet nog dat ik toen hier namens een groot deel van mijn fractie heb gezegd dat wij bezwaren hadden tegen de verkoop aan RWE ondermeer omdat wij geen enkele garantie hadden dat RWE zich met duurzame energie zou bezighouden. Gedurende het proces kreeg RWE dat in de gaten en kwam met mooie overeenkomsten dat zij ik weet niet wat aan duurzame energie zouden doen. Prima. Toen

zijn de Staten om allerlei redenen omgegaan, o.a. op dit punt. Nu hoor ik niemand meer daarover. Moet je dat niet gewoon aan het particuliere bedrijfsleven overlaten? Uiteindelijk hebben de Staten gezegd: die overeenkomst zit goed in elkaar. RWE doet aan duurzame energie en nu moet de overheid het opeens weer doen! Ik begrijp het niet.

De heer *Van Schoonhoven* (GroenLinks): Wij hebben zoveel uitgesproken in de Staten. Wij hebben o.a. unaniem een motie aangenomen over een revolving fund om met zonne-energie aan de slag te kunnen gaan in Noord-Brabant. Ik kom daarop terug in mijn eigen termijn. Ik merk nu dat mevrouw Geeraedts dit punt gewoon loslaat.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): U hoort mij niet zeggen dat wij helemaal niets moeten doen aan duurzame energie. Wij zien dat niet als een kerncompetitie. Dat is mijn betoog geweest. Waar zitten onze kerncompetities? Daar moeten wij ons op richten! Duurzame energie is belangrijk, dat ontken ik niet en zal ongetwijfeld in onderzoek en in bepaalde subsidiestromen aan de orde komen.

De *voorzitter*: U maakt een interessant onderscheid tussen kerncompetenties en kerncompetities. Dat is een interessante toevoeging: innovatie op zichzelf.

De heer *Van Schoonhoven* (GroenLinks): Ik denk dat mevrouw Geeraedts een denkfout maakt. Kerncompetenties is één kant. De andere kant is hoe je kijkt naar de toekomst van Brabant en dat wil vastleggen in de Agenda van Brabant. Daarmee geef je aan dat je die investeringen daarvoor wil doen. Het heeft niet alleen met competenties te maken, maar ook met de visie op de toekomst van Brabant en hoe je daarop wilt insteken. Daarover verschillen mevrouw Geeraedts en wij met elkaar van mening.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat is een juiste conclusie.

De *voorzitter*: Daar ging dit debat over. Mevrouw Geeraedts, vervolgt u uw betoog.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Het is wel een beetje moeizaam zo, mijnheer de voorzitter. Ik hoop dat u een beetje soepel met de tijd omgaat.

De *voorzitter*: Als u lief kijkt.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Wat zegt u?

De *voorzitter*: Ik zei: als u lief kijkt.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat is toch een goed middel. Ik doe nu niet anders, dus mijn tijd is onbeperkt.

Voorzitter. Alle gekheid op een stokje. Hoewel, voor het CDA was het geloof ik serieus!

Het heeft ons wel verbaasd dat er in de agenda eigenlijk niets staat over de landbouw en de intensieve veehouderij. Dat werd ook opgemerkt in het SER-rapport. Ik vond dat opmerkelijk en vroeg mij af of wij in twee werelden leven. Wij hebben immers onlangs een uitvoerige discussie gehad over de megastallen, maar dat werkt kennelijk niet door. Waarom is dat niet gebeurd, of heeft het college daar geen visie op? In de stukken wordt nergens gesproken over agrofood. Ook dit is een interessant aspect waarmee Brabant internationaal het verschil kan maken. Wat is de toegevoegde waarde? Wij missen dit in het stuk.

De Staten kennen het standpunt van de VVD over de kerntaken. Wij zijn altijd een voorstander geweest van beperking van onze kerntaken en hebben het rapport van de commissie-Lodders onderschreven. Dat vinden wij nu ook terug. Wij hebben uitgesproken dat het sociale domein heel belangrijk is maar dat het althans niet op alle onderdelen tot de taak van de provincie behoort. Wij hebben het iets genuanceerd bij de discussie over het profiel van de provincie. Wij hebben toen gezegd dat de provinciale rol zou kunnen bestaan uit agenderen en initiëren maar vooral niet uitvoeren. Het is echter wel belangrijk dat de kerntaken integraal uitgevoerd worden en niet sectoraal zoals nu steeds het geval is. Het Bestuursakkoord was een aardige aanzet om juist die integrale visie en die integrale uitvoering tot stand te brengen. Ik moet eerlijk zeggen dat ik mij afvraag of dat inderdaad gelukt is. Misschien komt

dat bij de evaluatie van het bestuursakkoord. Met name het integrale past bij de positie van het middenbestuur en bij het slim schakelen tussen overheden, markt en maatschappelijke organisaties.

Tijdens de interrupties heb ik al aangegeven dat wij wel gelukkig zijn met de investeringsdomeinen. Het is aardig dat die ook ontleend zijn aan de Statendag. Er waren veel Statenleden aanwezig, dus wij kunnen wel zeggen dat de top vijf die eruit gekomen is het gevoel van de Staten redelijk weergeeft. Het enige lastige is het abstractieniveau van de verschillende voorstellen. Daar kunnen wij niets mee. Wij kunnen dus niet instemmen met de voorstellen voor de eerste tranche want die zijn zo ontzettend vaag.

Ik neem aan dat het college op termijn voorstellen zal doen voor concrete projecten en wij die niet, zoals ik tot mijn verbazing las in de stukken, pas in maart 2011 voorgeschied krijgen. Dat is toch wel erg laat; dan zitten wij hier niet meer.

Wij hebben gemerkt dat het moeilijk is om te wennen aan de gedachte dat de provincie geen pinautomaat meer is. Het aantal mails van instellingen die door de bezuinigingen zijn getroffen, is niet meer te tellen. Mijn computer liep gisteren dan ook helemaal vast. Dat is heel lastig.

Wij hebben daarover een aantal vragen. Dat is ook niet zo raar want dit onderwerp is in al onze debatten nog nauwelijks aan de orde geweest. Hoe zijn die bezuinigingen tot stand gekomen? Welke afwegingen zijn er gemaakt? Is het een reksom of ligt er een redenering aan ten grondslag? Het is voor ons onduidelijk.

Wij hebben ons ook verbaasd over de 15%-methode en willen daarover graag uitleg. Het is toch raar dat je een 15%-taakstellende bezuiniging in alle gevallen bij een bestaand autonoom takenpakket kunt realiseren. Wat betekent dat? Is het terug te voeren op een gemeenschappelijke organisatiebrede lijn? Wordt er minder vergaderd, komen er minder symposia, etc.? Het is voor ons gevoel niet logisch. Hetzelfde geldt voor de andere percentages. Misschien kan het college aangeven hoe die percentages tot stand zijn gekomen? Het is niet duidelijk uit de stukken. Bij de toelichting op de korting van 60% staat dat het gaat om taken

die eigenlijk niet door de provincie moeten worden uitgevoerd. Hoe kom je dan aan die 60%? Dat slaat ook nergens op.

Wij hebben ook een vraag over de bezuinigingen op het personeel. Met dit onderwerp moet je heel zorgvuldig omgaan. Dat is hier in het verleden niet altijd gebeurd. Ik herinner mij nog de persconferentie waarin zonder dat wij wisten wat er precies ging gebeuren, al werd verteld dat er zoveel personeel uit zou moeten. Dat kan natuurlijk niet. Er wordt nu iets meer duidelijkheid gegeven. Er wordt 125 fte bespaard op overdracht van personeel aan uitvoeringsdiensten of aan op afstand te plaatsen agentschappen. Is dat een besparing of geven wij gewoon geld mee? Hoe moeten wij dat zien? Hoe kun je taken anders organiseren door 125 fte in een andere context onder te brengen? Misschien kan de gedeputeerde dat nader uitleggen? Er wordt wel geschermd met die getallen maar het beeld is niet helder.

De *voorzitter*: Komt u nu tot een afronding, mevrouw Geeraedts.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ja, voorzitter, ik kom zo tot een afronding. Kan het college uitleg geven over het tempo van de bezuinigingen. Zou je daarin geen onderscheid kunnen maken naar de korte en de middellange termijn? Het hangt natuurlijk samen met de resultaten en misschien hebben bepaalde zaken een lange voorbereidingstermijn. Dat komt echter niet tot uitdrukking in de stukken. Alles gaat naar 2015 en soms eerder, maar dat is niet duidelijk.

Als laatste wil ik nog even iets zeggen over de steunfuncties. Hoe verhoudt de subsidierelatie met de steunfuncties zich tot de gewenste afbouw? Veel instellingen berichten ons dat zij onmisbaar zijn. Een van de onderdelen waarover wij ons hebben verbaast, betreft de bibliotheken.

De heer *Zeegers* (SP): Misschien versta ik het verkeerd. Mevrouw Geeraedts heeft het sociale domein genuanceerd. Zij heeft gezegd dat de provincie wel de agenda mag bepalen. De steunfuncties zijn juist de uitvoerders van die delen van het sociale domein die zij wel zou willen

behouden. Als voorbeeld noem ik de Provinciale Raad voor de Volksgezondheid.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Misschien heb ik het niet goed uitgelegd. Dat is bepaald niet de bedoeling. Ik heb niet de indruk dat de steunfuncties alleen agendazettend bezig zijn maar ook in de uitvoerende sfeer.

Ik keer even terug naar het bibliotheekwerk. De vraag is of je dat onder het sociale domein moet laten vallen. In het kader van Brabant Culturele Hoofdstad zijn middelen gevoteerd voor de humuslaag van de infrastructuur. Daar valt het bibliotheekwezen eigenlijk ook onder. Als de provincie ambieert tot een kennis- en innovatie-regio van Europa te behoren, zijn bibliotheken een basisvoorziening. Wij vragen ons af of daarin zo rigoreus moet worden bezuinigd als nu wordt voorgesteld. Ik ken niet precies de wetgeving in deze, maar ik heb begrepen dat op grond van de Wet op het specifiek cultuurbereik de provincies verantwoordelijk zijn voor de netwerktaken in het bibliotheekstelsel. Het is typisch regionaal. Wordt de wet niet met voeten getreden als de voorliggende plannen uitgevoerd worden? Wij zijn hierover niet enthousiast. Wij vinden dat de bibliotheken in een ander domein moeten worden geplaatst dan het sociale domein. Wij willen daarvoor op 11 juni met een amendement komen. Mijnheer de voorzitter. Er valt nog een heleboel te vertellen.

De *voorzitter*: Maar niet meer vandaag want uw tijd is om.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik zal het nu niet doen, maar ik blijf u toch lief aankijken.

De *voorzitter*: Het gaat nu niet meer lukken, want uw termijn zit erop.

Het woord is aan de heer Arkes van de fractie van de PvdA.

De heer *Arkes* (PvdA): Voorzitter! Ik weet niet of dat lief aankijken mij ook gaat lukken, maar goed, ik heb zeven minuten gekregen en zal proberen om het daarin te doen.

Bezuinigen met €75 mln. noopt tot scherpe keuzes. Daar ontkom je niet aan. Ook het beschikbaar zijn van een grote som geld om te investeren, vraagt om scherpe keuzes en om focus aan te brengen in waarvoor je staat. Wij hebben daarvoor de volgende uitgangspunten vastgesteld:

1. Iedereen telt mee, ook in Noord-Brabant.
2. Wij kiezen voor een helder profiel.

Dat hebben wij al een aantal keren bevestigd, zowel in de discussie over het rapport van de commissie-Lodders als over de profielschets van de provincies: het ruimtelijk-economische domein maar ook culturele infrastructuur en monumenten. Ik kom daarop later terug omdat daarin ook het onderwerp bibliotheken past.

Wij vinden dat wij het breed moeten zien met meekoppelende belangen en tot nader order hebben wij ook een taak op het gebied van de jeugdzorg. Wij praten daar niet over, maar het is nog steeds onze taak totdat er wettelijk iets verandert. Wij vinden dat die taak goed moet worden uitgevoerd en niet per se heel dun. De provincie mag daaraan best extra middelen geven, zoals dat nu ook het geval is.

3. Een gedegen analyse van de situatie in Noord-Brabant.

Hoe ziet die analyse er volgens ons uit? Wij beginnen met de kracht die de provincie ontleent aan de mensen die in Brabant wonen, aan het vermogen van deze mensen om elkaar op te zoeken, met elkaar samen te werken en vernieuwingen in gang te zetten. De mensen in Brabant zijn bijzonder. Ook de cultuur die wij in Brabant hebben en die in ons DNA zit, heeft te maken met die samenwerking. Misschien is dat voor ons heel normaal en herkennen wij dat ook niet als onze kracht, maar als wij dat vergelijken met andere regio's is het iets waarin wij moeten investeren. Wij moeten die kracht behouden. Daarin onderscheiden wij ons. Overigens vinden wij dat dit punt te weinig aandacht krijgt in de analyse van de GS in de Agenda van Brabant.

De tweede belangrijke kracht die ons kenmerkt, is onze creativiteit. Wij kunnen wel doen alsof Brainport Eindhoven al jarenlang een enorme kracht is in Brabant, maar Brainport Eindhoven is pas ontstaan toen wij midden jaren negentig

gezamenlijk de problemen bij Philips en DAF hebben aangepakt en een nieuwe impuls aan dat gebied hebben gegeven. Wij hebben in een korte periode van vijftien jaar iets enorm krachtigs neergezet. Voor die tijd waren er andere innovatieve sectoren. Onze kracht schuilt blijkbaar in het vermogen van Brabant om juist heel innovatief te zijn. Of dat nu zit in de agro, in de agrofoodsector of in technologie, wij zijn in staat om dat te doen en wij moeten dat ondersteunen. Overigens, dat is niet alleen iets van de top. Het feit dat wij dat kunnen doen, komt omdat er sprake is van een enorm goede samenwerking in de hele keten. Zowel in grote instellingen als in het midden- en kleinbedrijf, zowel op universitair en hbo-niveau als in het vmbo en mbo weten wij dat met elkaar te verbinden. Dat is onze kracht. Het betekent wel dat wij moeten blijven investeren, niet alleen in de top maar ook in de basis. Wat ons betreft is er geen top zonder basis.

Het derde kenmerk in die analyse van Brabant is het feit dat wij een agrarische samenleving zijn. Dat wordt niet zo genoemd. Het is net alsof wij iets anders zijn, maar de agrarische sector is voor een belangrijk deel onze basis en is bovendien nog steeds heel dominant bij onze ruimtelijke inrichting. Wij moeten daar dan ook iets mee. De agrarische sector heeft zich enorm ontwikkeld en is lange tijd aanjager geweest van de economie. Dat is nu veel minder maar het is wel een sector waarmee wij vanuit ruimtelijk-economisch perspectief iets moeten. Die analyse ontbreekt. De agrarische sector geeft op dit moment veel problemen. Ik hoef alleen maar te refereren aan de debatten die wij hebben gevoerd over de Q-koorts, de megastallen en de reconstructie. Wij moeten iets met die agrarische sector. Dat is ook onze taak. In die analyse moeten de agrarische sector en de plattelandseconomie een plek krijgen. Wij vinden dat een radicale omslag nodig en dat wij ons daarop moeten richten. Dat ontbreekt echter in de analyse.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter! Kan de heer Arkes een visie geven op hoe die radicale omslag eruit moet zien? Tot nu toe heeft hij vooral steun gegeven aan het behoud van de intensieve

veehouderij zoals die er was. Het klinkt nu als een nieuw geluid. Dat is heel mooi, maar kan de heer Arkes aangegeven welke richting het uit moet gaan?

De heer *Arkes* (PvdA): Ik ben het niet eens met de opmerking dat wij steun hebben gegeven aan de intensieve veehouderij zoals die er was.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voortdurend. Aan de mestvergisters, de luchtwassers, etc.

De heer *Arkes* (PvdA): Misschien mag ik even mijn zin afmaken? Ik vind dat wij geen steun hebben gegeven aan de intensieve veehouderij zoals die er was. Wij hebben bijvoorbeeld al jarenlang ingezet op de reconstructie. Daarbij gaat het om de afwaartse beweging en om het verminderen van de milieulast van de intensieve veehouderij in met name de kwetsbare regio's.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Ik vroeg naar de visie van de heer Arkes op dit moment.

De *voorzitter*: Mevrouw Verstappen, het is mooi geweest. Mijnheer Arkes gaat verder.

De heer *Arkes* (PvdA): Ik bestrijd dat wij klakkeloos de huidige situatie ondersteunen. Integendeel, wij proberen daarin veranderingen aan te brengen. De visie op de landbouw betreft niet alleen de intensieve veehouderij, het gaat ook over glas, over boomteelt etc. Volgens mij vraagt dit een debat. Het moet in ieder geval radicaal anders en dat moeten wij met elkaar doen. Op dit moment kan ik niet in drie woorden zeggen: zo zit het met de veehouderij.

Voorzitter. Volgens ons ontbreekt in de Agenda van Brabant überhaupt een agendering van de toekomst van de agrarische sector en van de plattelandseconomie. Wij vinden dat het bitter noodzakelijk is om dat wel te doen en daarin fundamentele keuzes te maken.

Het vierde element in die analyse betreft de positie van Noord-Brabant in Europees perspectief. Die wordt adequaat neergezet. Dat betekent ook dat er adequaat aandacht gegeven wordt aan logistiek,

technologische topcentra, bereikbaarheid, etc. Wij zouden overigens wel in het kader van de aandacht voor logistiek veel zwaarder willen focussen op het openbaar vervoer en veel minder op asfalt. Wij moeten hier geen rijkstaken overnemen. Overigens blijkt openbaar vervoer veel toekomstbestendiger te zijn. Alleen investeren in asfalt lost de files niet op, zo heeft het CPB (Centraal Planbureau) berekend.

Welke keuzes maken wij in deze analyses? Veel van onze keuzes zijn dezelfde als die van GS, maar er zijn ook essentiële verschillen. Wij willen niet alleen investeren in de top want zoals ik al zei: zonder basis is er geen top. Wij willen ook investeren in de basis: niet alleen in topbedrijven maar ook in het midden- en kleinbedrijf; niet alleen in de universiteiten, ook in het vmbo en het mbo. Wij willen niet alleen investeren in topculturele activiteiten maar ook in de basisvoorzieningen zoals de bibliotheken.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Ik refereer even aan Piek in de Delta. Wil de heer Arkes in de breedte investeren in issues waarin Brabant al goed is, of wil hij het hele pakket hebben?

De heer *Arkes* (PvdA): Volgens mij moet de overheid investeren in de randvoorwaarden. De echte economische activiteit is een spel waarin ook andere partijen een rol spelen, met name bedrijven. Ik vind het echter wel goed dat er gefocust wordt op toptechnologie en nieuwe technologie.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Ik denk dat ik mijn vraag niet goed geformuleerd heb. Er is een aantal dingen waarin wij goed zijn – food, farma, maintenance – en waarop gefocust wordt. Wil de heer Arkes bij die zaken in de breedte investeren of wil hij nieuwe terreinen ontginnen.

De heer *Arkes* (PvdA): Op die terreinen in de breedte, dus niet alleen in de top.

Wat ons betreft wordt er zwaar ingezet op de meekoppelende belangen voor zover die

gerelateerd zijn aan het profiel dat wij gekozen hebben: het ruimtelijk-economisch domein, de culturele infrastructuur en monumenten. Dat betekent ook dat wij willen doorgaan met ons arbeidsmarktbeleid, omdat wij vinden dat dit een duidelijke meerwaarde geeft aan ruimtelijk-economisch domein. Ook willen wij blijven investeren in mogelijkheden om achtergestelde groepen te laten meedoen. Dat heeft iets te maken met de economie in de breedte in Noord-Brabant. Wij willen inzetten op een vitaal platteland en op het steunen van de kernen. Wij willen bijvoorbeeld doorgaan met de IDOP's (Integrale Dorpsontwikkelingsplannen). Wij willen ook inzetten op een veel grotere herpositionering van de agrarische sector en dat relateren aan milieukwaliteit, aan volksgezondheidsvraagstukken, maar ook aan de ruimtelijke kwaliteit van het landelijk gebied en aan het creëren van een duurzame agrarische sector. Over de details vallen nog veel meer opmerkingen te maken, maar ik wil proberen het bij de hoofdlijnen te houden.

Voorzitter. Wij vinden de investeringsagenda een verhaal apart. Tot nu toe heb ik vooral gesproken over de Agenda van Brabant en over de keuzes waar wij gaan bezuinigen. De investeringsagenda is wat ons betreft een heel ander verhaal. In april 2009 hebben wij in het verband van de investeringsagenda gezegd dat wij richtinggevende uitspraken zouden gaan doen over waarin wij ons geld willen steken. Er is ook regelmatig verwezen naar de commissie Kist. Het betrof vier heldere domeinen. Wij zien die domeinen deels vertekend maar deels ook niet terug in de huidige keuzes van GS. Wat ons betreft ontbreekt ook de onderbouwing waarom afgeweken is van die uitspraken die wij op 1 april 2009 gedaan hebben. Het meest opzienbarende verschil betreft de investeringsagenda voor vernieuwende energie. Dat punt is al aan de orde geweest. Wij missen dat echt. Wij hebben er destijds uitgebreid over gesproken. Het is waar dat de VVD toen al aangaf er niets voor te voelen, maar zij was wel de enige. Alle andere partijen vonden dat wij daarin moesten investeren, want dat is de toekomst ook voor Brabant. Daarom snappen wij niet waarom dit element niet meer in de investeringsagenda staat. Wij willen

daaraan vasthouden en komen daarop absoluut terug.

Op onderdelen hebben wij een andere invulling. Hetgeen gezegd wordt over bereikbaarheid sluit aan bij wat wij in april 2009 hebben aangegeven. Wij vinden dat er vooral ingezet moet worden op openbaar vervoer en dat GS daarin consequent moeten zijn. Als in de investeringsagenda staat dat wij niet investeren in standaardkwaliteit terwijl bereikbaarheid gelijktijdig als standaardkwaliteit wordt benoemd, snap ik niet waarom wij dan toch nog zoveel geld in asfalt moeten steken. Stop geld in het openbaar vervoer en in echte oplossingen om te bereikbaarheid te verbeteren. Dát betekent een duurzame toekomst voor Brabant.

De *voorzitter*: Mijnheer Arkes, u heeft nog een minuut.

De heer *Arkes* (PvdA): Prima, voorzitter.

Wij zijn geen voorstander van topsportvoorzieningen. Wij hebben in het verleden Flikflak en Tongereep gefinancierd. Wat ons betreft was dat het. Het hoeft voor ons echt niet meer.

De heer *Van Schoonhoven* (GroenLinks): Ik ben blij dat de heer Arkes namens zijn fractie zegt dat er meer geïnvesteerd moet worden in het openbaar vervoer en minder in asfalt. Ik wil even zijn nieren proeven en hem vragen of dit betekent dat er niet meer geïnvesteerd moet worden in de ruit rondom Eindhoven, in de N69 en dat soort zaken?

De heer *Arkes* (PvdA): De discussie over de ruit loopt nog. In principe moeten de oplossingen gezocht worden in de bestaande infrastructuur en in het openbaar vervoer. Wij zouden tot de conclusie kunnen komen dat dit niet voldoende is, maar dan moeten wij ons wel afvragen of het een rijkstaak is en of wij die moeten overnemen. De N69 is ook een heel lastig dossier. Daar gaat het over de leefbaarheid van de kernen. Vanuit die optiek menen wij dat de provincie hierin best kan mee-investeren.

Topcultuur is prima, vooral als die een plek krijgt in Brabant Culturele Hoofdstad. Ik vind dat het daarin zou moeten meeliften. Wij willen echter

ook absoluut blijven investeren in basisvoorzieningen. Dus niet alleen cultuur voor de happy few maar voor alle Brabanders.

Voorzitter. Ik heb nog vier vragen die uit mijn betoog voortvloeien. Op grond van welke motivering stappen GS af van de investeringsagenda zoals wij die hebben besproken in april 2009? Wij merken daarbij op dat het er niet beter op geworden is.

Ik heb ook een belangrijke vraag over de steuninstellingen. Wij maken inderdaad keuzes. Wij hebben echter het gevoel dat wij door een keuze die de rijksoverheid heeft gemaakt, opgezadeld worden met een aantal problemen. Ook wij hebben het daar moeilijk mee. Hoe voorkomen wij dat wij precies hetzelfde gaan doen als het Rijk? Hoe zorgen wij ervoor dat gemeenten en steuninstellingen ook in de toekomst hun taken kunnen blijven uitvoeren? Wij hebben daarover grote zorgen. Wat gaan GS doen zowel in de richting van het Rijk, de gemeenten en de steuninstellingen om het werk toch te kunnen continueren? Zij moeten niet het gevoel krijgen dat wij alle shit over de heg gooien en dat zij daarmee maar moeten leven.

Waarom ontbreekt in de Agenda van Brabant een visie op en een toekomstverkenning van de agrarische sector. Wij begrijpen dat echt niet.

De *voorzitter*: U heeft die vraag al uitvoering gemotiveerd. Ik stel voor dat u zich beperkt tot het stellen van uw vragen.

De heer *Arkes* (PvdA): De laatste vraag, voorzitter. Waar zijn de IDOP's.

De *voorzitter*: Ik stel voor de vergadering een kwartier te schorsen voor het drinken van een kop koffie.

De vergadering wordt van 11.15 uur tot 11.30 geschorst.

De *voorzitter*: Het woord is aan de heer Van Schoonhoven van de fractie van GroenLinks.

De heer *Van Schoonhoven* (GroenLinks): Voorzitter! Vandaag 28 mei en bij het vervolg op 11 juni

nemen we als Provinciale Staten belangrijke besluiten voor de toekomst van onze huidige provincie. De vele binnengekomen reacties illustreren ook de betrokkenheid van maatschappelijke organisaties en burgers bij de toekomstige rol en taken van de provincie Noord-Brabant.

Wij als GroenLinks-fractie willen bij het vastleggen van het provinciaal beleid voor de korte termijn de diverse voornemens in een breder perspectief plaatsen, c.q. wij willen ook richtinggevende uitspraken doen voor de middellange en lange termijn.

Bij het lezen van de Agenda van Brabant hebben wij tevergeefs gezocht naar de link met het manifest Brabant 2050; een langetermijnvisie die door deze Staten eind vorige eeuw is vastgelegd; een visiedocument dat de balans tussen het sociale, de ecologie en de economie als uitgangspunt van beleid heeft.

De Agenda voor Brabant had in de ogen van onze fractie veel meer een tussenbalans van dit manifest dienen te zijn en daarmee duidelijk moeten maken in welke mate wij op welke beleidsterreinen dienen te investeren.

Wij erkennen wel de in de Agenda van Brabant gesignaleerde trends, de externe invloeden en vervolgens de noodzakelijkheid om met bezuinigingsvoorstellen te komen. Hierbij blijft het voor de GroenLinks-fractie met name van belang dat we als middenbestuur, als huidige provinciebestuur, kunnen en willen vasthouden aan de Telosdriehoek: de balans tussen People, Planet en Profit. Dit doen GS naar onze mening onvoldoende: Te snel en te gemakkelijk wordt ingehaakt op het rapport van de commissie-Lodders met de daarin geformuleerde kerntaken voor de provincie op het gebied van ruimtelijke ordening, mobiliteit, regionaal economisch beleid en cultuur.

Wij onderschrijven de lijn van GS dat Noord-Brabant niet verder een autonoom sociaal beleid gaat voeren, maar dat laat onverlet dat het sociale aspect integraal onderdeel moet zijn van onze wettelijke taken en van de provinciale kerntaken. Zo is bijvoorbeeld voor nu en in de toekomst het aanbod van voldoende arbeidskrachten essentieel binnen het regionaal economisch beleid en niet alleen op het gebied van hightech of mobiliteit,

maar ook in de zorgsector.

GroenLinks stelt voor dat er een Sociale Agenda van Brabant komt. Samen met sociale partners en de andere overheidslagen formuleer en analyseer je de maatschappelijke vraagstukken om vervolgens met elkaar aan te geven welke overheidslaag, welke rol en welke taak op zich gaat nemen. Hiermee is legitimiteit van beleid vastgelegd, bestuurlijke territoriumdrift flink teruggebracht en de democratische controle georganiseerd.

Wij onderschrijven de door de stuurgroep kern-taken geformuleerde kernrollen voor de provincie, te weten:

- gebiedsautoriteit;
- opdrachtgever voor de uitvoering en
- systeemtoezichthouder en kwaliteitsbewaker.

Het is juist met deze kernrollen voor ogen noodzakelijk dat de integraliteit, de balans tussen people, profit en planet (PPP) uitgangspunt van beleid blijft.

Wat betekent dit bijvoorbeeld voor de sociale en culturele infrastructuur binnen onze provincie? Aan de ene kant zien we cultuur als kerntaak en hebben we de ambitie om in 2018 BrabantStad Culturele Hoofdstad te maken. Aan de andere kant lezen wij nu een voorstel om een deel van deze culturele en sociale infrastructuur over te hevelen naar de 68 gemeenten. In de wetenschap dat de Brabantse gemeenten ook met een enorme bezuinigingstaakstelling geconfronteerd worden, zijn we benieuwd hoe GS denken dat deze bovenlokale infrastructuur op termijn gewaarborgd zal blijven.

Duidelijk moet zijn wat onze wettelijke taken zijn. Wij vragen aan GS om die duidelijkheid te geven. Nu zijn wij op onderdelen voornemens om autonome taken af te stoten in de richting van de 68 Brabantse gemeenten. Op het moment dat de gemeenten of een deel van de gemeenten dit financieel niet voor elkaar krijgen of gewoon de bestuurlijke wil niet tonen; wat dan, wat gaat de provincie dan doen? Laten wij het dan vanuit onze maatschappelijke verantwoordelijkheid bij een constatering?

Naast de bepaling van ieders kerntaken en kernrollen zal het noodzakelijk zijn dat we ons in Nederland, en dus ook in Brabant, realiseren dat

we fors minder kunnen uitgeven dan voorheen het geval was. De beleidseffecten van bezuinigingen, maar ook van investeringen, zijn soms moeilijk zichtbaar te maken. Dit geldt voor de korte termijn, maar ook voor de middellange termijn. Het is daarom goed alert te zijn op onbedoelde en ongewenste effecten.

Verder zetten wij vraagtekens bij de omvang van de bezuiniging van €75 mln. Waarop is bijvoorbeeld het bedrag van €15 mln in de knelpunten- en risicoreservering gebaseerd? En hoe maatschappelijk effectief is een voorgestelde provinciale bezuiniging op apparaatskosten als €225 ambtenaren op andere plekken toch hun werk moeten doen?

Over de investeringsstrategie zijn we kort gezegd ontevreden. In tegenstelling tot GS wil de GroenLinks-fractie de Essent-gelden voor het grootste deel inzetten op duurzame energie en hoogwaardig openbaar vervoer; geen extra asfalt maar bijvoorbeeld wel investeren in de aanleg van de spoorlijn Breda-Utrecht. Daarbij wil ik namens mijn fractie graag verwijzen naar ons initiatief om, binnen het masterplan energie, het gebruik van zonne-energie verder te stimuleren. Wij hebben hiervoor in PS een motie revolving fund zonne-energie aangenomen. Het gaat om een stimuleringsimpuls die zich op middellange en lange termijn dubbel en dwars zal terugverdienen. Minimaal 40 % van de Essent-gelden moet hiervoor worden ingezet. Hierbij vraag ik ook 40% van wat. Is het nog steeds €1mld. of moeten wij straks constateren dat wij in het hele investeringsprogramma maar €500 mln. Beschikbaar hebben.

De *voorzitter*: U heeft nog één minuut.

De heer *Van Schoonhoven* (GroenLinks): Voorzitter! Dan verlang ik terug naar de tijden van mevrouw Maij-Weggen die kon ik af en toe wel lief aankijken, maar dat werkt bij u misschien wat minder.

Wij ondersteunen de beleidslijn om in te steken op kennis en innovatie, maar onze fractie denkt bij de campusontwikkeling dan niet in investeren in stenen, maar veel meer aan het samen met

maatschappelijke partijen investeren in duurzame ontwikkelingsconcepten. Met name in de landbouwsector zouden ontwikkelingsconcepten op duurzaamheid moeten worden geformuleerd.

Belangrijk is ook om te bezien waar wij geld en krachten kunnen bundelen. Betrek bijvoorbeeld het aanbod van de B5 bij het gezamenlijk opstellen van een investeringsstrategie.

Het laten toetsen van de beoogde investeringen vinden wij een goede zaak, mits dit ook vanuit diverse invalshoeken gebeurt. Mochten er asfaltplannen komen, dan moeten wij die niet alleen door de ANWB laten toetsen.

Mijn laatste punt betreft de nadere concretisering van de investeringsstrategie. Wij vinden dit een goed onderwerp voor de provinciale verkiezingen in 2011. De deelnemende politieke partijen leggen duidelijke hun keuzes op tafel. Laat vervolgens de kiezer kiezen en daarmee geef je de nieuwe Provinciale Staten de gelegenheid om op basis van de verkiezingsuitslag de investeringsstrategie te formuleren en vervolgens het investeringsprogramma inhoud te geven. Wij hebben geen behoefte om nu al een investeringsstrategie vast te stellen en daarmee over ons graf heen te regeren.

De *voorzitter*: U ziet dat het ook zonder lief kijken best lukt!

Het woord is aan de heer Vreugdenhil van de fractie van de ChristenUnie-SGP.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Bedankt voor het woord, mijnheer de voorzitter. Ik heb mij voor dit debat losgemaakt uit de landelijke campagne. In die landelijke campagne wil ik één verhaal heel stevig naar voren brengen en dat zou hier vandaag ook moeten gebeuren, namelijk de samenwerking tussen de verschillende bestuurslagen die op dit moment nodig is om de vraagstukken waarvoor wij in Nederland staan, gezamenlijk aan te pakken. Dat kunnen wij niet alleen bezien door een provinciale bril, dat moet gebeuren in een samenhang waarbij gekeken worden naar de kwaliteiten van gemeenten – dichtbij de burger –, waarin de provincie haar meerwaarde voor het bestel wil pakken maar zich ook weet te beperken en waarin de Rijksoverheid

ook haar verantwoordelijkheid wil nemen. Dan komen wij tot een bloeiende samenleving en een duurzame economische ontwikkeling. Dat is mijn campagneverhaal. Dit verhaal hebben wij nu niet bedacht maar al twee jaar geleden. Toen twee jaar geleden het rapport van de commissie-Lodders verscheen, hebben wij dat rapport omarmd en de daarin gemaakte keuzes tot de onze gemaakt. Een aantal van die keuzes was voor onze fractie heel moeilijk want op dat moment speelden ook al de investeringen in het sociale domein. Wij hebben gezegd dat wij bereid waren om hierin op provinciaal niveau stevige en scherpe keuzes te maken, omdat wij vinden dat dit veel beter bij de gemeenten kan liggen. Daarom heb ik altijd heel scherp gereageerd op de financiële discussies over de uitname uit het Provinciefonds. Ik heb daarmee geen moeite als die middelen op de juiste plek belegd worden en de gemeenten de ruimte krijgen om hun taak en verantwoordelijkheid voor het sociale domein goed vorm te kunnen geven. De kernvraag moet dan ook zijn, of de provincie de gemeenten bestuurlijk kan versterken en de sociale aspecten daar op een goede en zorgvuldige manier kan laten landen.

Wij vinden het belangrijk dat bekeken wordt hoe de provincie in de toekomst een basis kan creëren om de vraagstukken te lijf te gaan. Ik neem even twee punten waarop ik het niet eens ben met de voorstellen van GS. Dat betreft allereerst het investeren in het OV (Openbaar Vervoer). Een goed OV-net biedt veel mensen de mogelijkheid om binnen een uur reizen werk te vinden en hen te laten meedoen in de samenleving. Juist openbaar vervoer moet een kerntaak zijn voor de provincie en een bezuiniging van 25% op deze kerntaak past dan ook niet bij het nieuwe profiel van de provincie.

Op de tweede plaats de leefbare kernen. Daarbij focust de discussie zich op de IDOP's. Ik weet niet of voor de toekomst dat hele brede palet van de IDOP's gehanteerd moet worden, maar ik vind het voor het vestigingsklimaat in Brabant ontzettend belangrijk om de kernen leefbaar te houden. De gemeenten in West-Brabant met Breda voorop geven een prachtig signaal af dat dit voor de economische ontwikkeling van een stad van

levensbelang is. Rijd maar eens rond in Noord-Frankrijk, dan zie je wat er kan gebeuren als je dat niet doet. Voor de economische ontwikkelingen en het vestigingsklimaat zijn juist die leefbare kernen een heel belangrijk aandachtveld voor de provincie.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Hoe denkt de heer *Vreugdenhil* over de adviezen die de laatste tijd binnenstromen dat wij juist niet zoveel aandacht moeten besteden aan het opplussen van de kernen omdat die krimp toch wel komt en opplussen nu eigenlijk geen zin meer heeft?

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Ik moest mij beperken in de tijd en ben daarom blij dat mevrouw *Lestrade* dit punt even naar voren brengt. Het krimpvraagstuk is een belangrijk vraagstuk. De provincie moet daarvoor samen met de gemeenten aan de slag gaan. Natuurlijk moeten niet automatisch alle voorzieningen in de kernen in stand gehouden worden, maar er moet wel heel goed over nagedacht worden. Wij moeten keuzes maken. Dat kan alleen regionaal. Als de gemeenten dat allemaal apart gaan doen, lukt het niet. De provincie heeft hier gezien het krimpvraagstuk en het kernvraagstuk een belangrijke rol. Zij moet begeleiden, maar dat betekent niet dat zij volop moet investeren. Dat kan op hoofdlijnen.

De *voorzitter*: Komt u tot een afronding, mijnheer *Vreugdenhil*.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Ik mis twee dingen. Allereerst het punt dat geld altijd beleid moet volgen. Ik heb het ook gezegd bij de discussie over de Agenda van Brabant: wij moeten ons in het beleid tot die hoofdlijnen durven te beperken. Ik neem als voorbeeld het ruimtelijk beleid. Durven wij ons daar te beperken tot een paar taakvelden en steken wij daar onze energie en mankracht in? Dat betekent dat het beleidsinstrumentarium moet worden aangepast. Dat kunnen wij ook doen op het gebied van ecologie. Ik heb vaak voorgesteld om er een MILG van te maken en de ILG-agenda

(ILG = Investeringsbudget Landelijk Gebied) te koppelen aan de MIRT-agenda MIRT = Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport). Daarmee kan er veel efficiënter gewerkt worden. Daarop is een aantal malen positief gereageerd. Dit soort beleidsontwikkelingen zou de agenda kunnen versterken. Wij missen dat in het voorliggende stuk. Ik daag het college uit daaraan aandacht te besteden.

Een ander punt waaraan geen aandacht wordt besteed, is het belastinggebied. De Raad voor de Financiële Verhoudingen heeft gezegd dat deze operatie plaats kon vinden als de provincie ook een eigen belastinggebied heeft. Wij vinden dat de provincie niet moet blijven wachten tot er door het Rijk een keuze gemaakt wordt maar zelf met voorstellen moet komen hoe zij zo'n belastinggebied gaat invullen. Zij moet de taakvelden durven te verantwoorden en lijnen naar de toekomst uitzetten. GS gaan hierop echter op geen enkele manier in. Wij vinden dat een gemiste kans. Voorzitter. Ik rond af met de opmerking dat er een keuze gemaakt moet worden in de samenwerking met de bestuurslagen. Daarin zit de kracht van de provincie Brabant. Als wij de discussie die kant op kunnen leiden, voeren wij een functioneel en toekomstgericht debat. Die lijn wil onze fractie graag inzetten.

De *voorzitter*: Het woord is aan mevrouw *Verstappen* van de Partij voor de Dieren.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter! Wij kunnen ons vinden in de criteria, maar bij het criterium over een provinciale ruimtelijke economische integrale gebiedsvisie zouden wij graag het woord ecologisch toegevoegd zien, dus een ruimtelijke economische ecologische integrale gebiedsvisie. Wij horen graag of dit mogelijk is. Wij delen de voorgestelde indeling van de investeringsdomeinen niet.

Het is goed om in te zetten op kenniseconomie. Wat ons betreft moet het vooral gaan om duurzame innovatie. Wij zijn voor als het om werkelijk duurzame energie gaat maar niet als het om warmtekrachtkoppeling of mestvergisters en dergelijke gaat waarvan wij al kunnen zien dat die

onduurzaam zijn. Er moet vooral ingezet worden op zonne-energie, windenergie, elektrische auto's etc.

Mevrouw *Jetten* (Brabantse Partij): Voorzitter! Ik ben bij de rioolzuivering geweest. Daar zat een mijnheer die met algen heel veel kon doen. Hij noemde zich een algenboer. Het was een heel mooi project. Zou mevrouw Verstappen hiermee verder willen gaan?

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Voorzitter! Dat zou ik moeten onderzoeken, daarop kan ik nu geen antwoord geven. Het klinkt wel goed net zoals getijdenenergie. Vooralsnog denk ik dat wij zouden kunnen inzetten op wind en zon.

Er is al eerder gevraagd hoe wij kunnen inzetten op kenniseconomie als wij de collecties van de bibliotheken laten verschraken. Ik denk met name aan de netwerkcollectie waaraan Brabant op nationaal niveau bijdraagt op de terreinen opvoeding, onderwijs, design, kunst, management en marketing. Voor die netwerkcollectie voelt geen enkele gemeente zich verantwoordelijk. Als het mogelijk is willen wij graag samenwerken met de VVD aan een amendement.

Bij het onderwerp leefklimaat wordt gesproken over topcultuur en topsport. Wij menen dat deze ambities in het kader van de bezuinigingen moeten worden bijgesteld. Er moet meer in de breedte geïnvesteerd worden. Voor ons valt onder leefklimaat vooral het leefmilieu: de inzet op biodiversiteit, bos, landschap, schoon milieu, water en lucht, schone energie. Dit komt in deze investeringsagenda veel te weinig naar voren. Wij zouden ook willen inzetten op een vitaal platteland en op een duurzame agrarische sector. Wij moeten ophouden met het verduurzamen van een intrinsiek onduurzame landbouw en het principe "de vervuiler betaalt" gaan hanteren. Wij moeten wel doorgaan met waarin wij historisch sterk zijn, maar op een innovatieve manier. In plaats van op LOG's zouden wij bijvoorbeeld kunnen inzetten op bosontwikkelingsgebieden. Ik heb het al vaker gezegd. Dat levert schone energie en nieuwe werkgelegenheid op. Dat bevordert geheel gratis het leefklimaat, de biodiversiteit, schone lucht. Dat

trekt toerisme aan en kenniswerkers zullen zich graag in Brabant vestigen. Bosontwikkelingsgebieden in combinatie met een inzet op biologische en biologisch-dynamische landbouw die arbeidsintensief is, waar natuureducatie kan plaatsvinden, die bijdraagt aan een sociale agenda van Brabant, die geheel en al gratis allerlei maatschappelijke diensten verricht waarvoor wij nu moeten betalen – diensten met betrekking tot het landschap, biodiversiteit, schoon milieu – levert bezuinigingen op.

Ik wil ook even speciale aandacht vragen voor de hulpdiensten van Sensor. Naar mijn mening gaat het hier om onmisbare diensten die al heel lang worden verricht met hulp van de overheid en met inzet van heel veel vrijwilligers.

De *voorzitter*: Het woord is aan mevrouw Lestrade van de fractie van D66.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Ik begin even met de titel van de Agenda van Brabant: Traditie en technologie. Dat heeft u natuurlijk gehaald van de "Laptop und Lederhosen" aus Bayern. Wij vinden het eigenlijk een beperkte titel omdat die slechts een beperkt deel van de toekomst weergeeft. Wellicht zou "Toekomst vanuit traditie" beter zijn. Wij begrijpen wel wat het college ermee wil zeggen maar vinden het een vrij beperkte opvatting van de toekomst. Toekomst is méér dan technologie. Toekomst is nieuw en voor nieuwe mensen. Wij als D66 richten ons altijd op innovatie. Het gaat niet om innovatie op zichzelf, het gaat erom dat alles wat wij doen moet leiden tot meerwaarde voor Brabant en de Brabanders, juist om die toekomst leefbaar te maken voor de volgende generatie.

Wij hebben ons natuurlijk al vaker gebogen over de rol die de provincie daarbij heeft. Wij sluiten wel aan bij de opvattingen van Lodders over de ruimtelijke, economisch en culturele infrastructuur. Cultuur zien wij echter breder dan alleen culturele infrastructuur vanwege de cultuur, wij zien het echt als een economische vestigingsfactor. Eigenlijk is alles wat wij vanuit de provincie willen doen, ook een beetje gebaseerd op het prettig

maken van de leefomgeving, om daaraan een meerwaarde te geven zodat het voor iedereen goed leven is in Brabant. Wij vatten economie ook als zodanig op; niets als iets waarmee alleen meer geld verdiend wordt maar als iets waarmee je geld verdient om te kunnen investeren in Brabant.

Uit de kerntakendiscussie is naar voren gekomen dat de provincie wil opereren als een gebiedsautoriteit, opdrachtgever wil zijn in plaats van uitvoerder, systeemtoezichthouder wil zijn en de kwaliteit wil bewaken. Met betrekking tot de gebiedsautoriteit sluit ik aan bij de opmerkingen van de heer Arkes daarover. Wij hebben de koppeling aan de agrarische component en wat het betekent om op deze wijze met het landschap om te gaan, gemist.

Systeemtoezicht heeft te maken met de rol van de provincie ten opzichte van de gemeenten. Wij hebben al eerder in de commissie BM aangegeven dat wij ons zorgen maken over de vraag of de gemeenten dat allemaal aankunnen. Er wordt gesproken over bezuinigingen op de kwaliteitsbewaking. GS hebben het dan wellicht over het systeemtoezicht, maar het gaat ook over de handhaving. Het heeft ons echt verbaasd dat GS daarop willen bezuinigen. Wij zijn het daarmee niet eens. Wij zien immers dat er de hand gelicht wordt met luchtwassers, dat er illegale bomenkap plaatsvindt, etc. Wellicht moet er zelfs meer geïnvesteerd worden in handhaving.

Bij de investeringsagenda willen wij de drie P's hanteren: people, planet en profit. Het wil niet altijd zeggen dat wij voor die drie P's moeten zorgen, maar zij moeten wel gehandhaafd blijven in de totale werkzaamheden. In die zin is de provincie ook een toezichthouder en een kwaliteitsbewaker. De drie P's moeten met elkaar in evenwicht zijn en de provincie heeft daarin een taak.

Voor ons is kenniseconomie van groot belang, van onder naar boven en in de volle breedte. Voor ons is kenniseconomie: kennis, kunde en kassa. Dat komt van Philips. Het gaat voor iedereen op. Het vmbo en mbo zijn van niet te overschatten belang voor Brabant. Die slimme ambachtelijkheid is heel belangrijk voor de nieuwe maakindustrie.

Wij vinden de opvatting van het college van het

begrip bereikbaar vrij beperkt. Het gaat om mensen en producten die van A naar B moeten. Ik had in dezen wel wat innovatie verwacht van het college. Het gaat ook om dataverkeer. Dat hoeft niet over de weg, dat gaat op een andere manier. Ik kom dan uiteraard weer op de buisleiding, want wat zou ik zijn zonder buisleiding? Het gaat ook om andersoortige transportmogelijkheden zoals bijvoorbeeld een ringleiding voor gas uit biomassa. Daarover wordt ook niet gesproken, terwijl het allemaal te maken heeft met infrastructuur en transportmogelijkheden.

Voorzitter. Ik weet dat het landschap bij een paar andere partijen in zeer goede handen is. Vanwege de tijd wil ik alleen aangeven dat het landschap voor ons van groot belang is en dat wij daarin op allerlei manieren willen investeren; niet alleen vanwege de natuur – die is uiteraard nr. 1 – maar ook omdat het een economische vestigingsfactor is. De opmerkingen van de woordvoester van de VVD over het energievraagstuk hebben mij een beetje verbaasd. Ik begrijp wel welke richting de VVD uitgaat, maar wij missen in dat betoog die hele nieuwe tak van sport die gekoppeld is aan de foodindustrie: the bio based economy. Wij zouden daarin veel meer moeten investeren. Ik wijs op wat er gebeurt bij de Suikerunie en bij Agrofood. Kan het college hiervoor een taskforce opzetten? Het gaat niet alleen om ringleidingen. De regelgeving moet in Den Haag veranderd worden om die bio based economy te kunnen opzetten. Dit komt overeen met het betreffende SER-advies dat wij hebben ontvangen.

Brabant heeft ook kleinschalige dingen o.a. de waterkracht. Van oudsher heeft Brabant energie opgewekt door middel van waterkracht. Kleinschalige projecten hebben ook een educatieve functie. Daarom brengen wij het waterkrachtverhaal iedere keer in binnen het energieonderwerp.

Voorzitter. Ik ga naar de bezuinigingen. Ook wij missen de onderbouwing van de keuzes. Geld volgt beleid. Bij het personeel gaat het inderdaad om 164 fte en niet om 400 fte in totaal. Bij de kerntaken kunnen wij ons vinden in diverse bezuinigingen op het gebied van welzijn en zorg. Wij stellen daarbij wel als voorwaarde dat de

gemeenten de taken op de juiste wijze oppakken. De meerwaarde ligt bij de gemeenten.

IDOP's zijn vaak opgeplust om zoveel mogelijk geld binnen te halen. Het komt regelmatig voor dat er alleen stenen gestapeld worden in multifunctionele gebouwen in plaats van dat er sprake is van een inhoudelijke meerwaarde voor de samenhang binnen de gemeenschap.

De bibliotheken horen naar onze mening bij de kennisinfrastructuur. Wij zijn absoluut tegenstander van de bezuinigingen zoals die hier worden voorgesteld. Wij denken echter wel dat alle organisaties best iets kunnen bezuinigen als zij goed naar zichzelf kijken. Ik weet bijvoorbeeld dat Cubiss best veel geld aan marketing heeft besteed waarvan ik nog nooit enig effect heb gezien. Ik verklaar Cubiss niet heilig, maar de bezuiniging op de netwerkfuncties van de bibliotheken moet absoluut niet doorgaan.

De heer *Zeegers* (SP): Voorzitter! Ik word getriggerd door de opmerking van mevrouw Lestrade over de bibliotheken. Staat dit in verhouding met de uitgaven die de provincie doet voor marketing?

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): De heer Zeegers heeft mij nog nooit horen zeggen dat daarop niet bezuinigd moet worden.

De *voorzitter*: Het woord is aan mevrouw Jetten van de Brabantse Partij.

Mevrouw *Jetten* (Brabantse Partij): Mijnheer de voorzitter. Wij gaan vandaag proberen de Agenda van Brabant neer te zetten en aan te geven hoe wij de toekomst van Brabant zien. Ik vind het echt heel jammer dat het CDA hierbij geen voorzet heeft gegeven en zich alleen tot vragen beperkt heeft. Het is immers de grootste partij. Dat moest mij even van het hart, voorzitter.

De heer *Thuis* (CDA): Er wordt vandaag herhaaldelijk naar het CDA gekeken en gezegd dat het geen visie zou hebben. Ik maak mevrouw Jetten erop attent dat toen wij op donderdagavond spraken over het Profiel van de provincies het CDA wel heel uitdrukkelijk een visie heeft gegeven

over de rol en de structuur en de provincies en over Brabant. Ik weet niet of mevrouw Jetten daarbij aanwezig was. Ik kan mij heel goed voorstellen dat zij en andere collega's op een aantal onderdelen onze visie nog niet gehoord hebben. Wij hechten aan een helder overzicht van de informatie en van de kaders. Ik merk dat een aantal vragen die ik heb gesteld ook door veel collega's worden gesteld. Wij hebben wel degelijk een visie en zullen de informatie die wij krijgen ook gebruiken. Ik verwijs nogmaals naar de algemene visie die wij die donderdagavond gepresenteerd hebben in het kader van Profiel van de provincies.

De *voorzitter*: Mevrouw Jetten, vervolgt u uw betoog.

Mevrouw *Jetten* (Brabantse Partij): Dat zal ik doen, voorzitter. Niet omdat ik het niet wil, maar in verband met de tijd zal ik niet ingaan op de interruptie van de heer Thuis.

U begrijpt dat de opmerkingen over het olympisch plan ons tot vreugde stemmen. Er is geen topsport zonder breedtesport. Dat hoort erbij.

Als wij willen blijven behoren tot de top van de industriële kennis- en innovatieregio's in Europa, waarom zetten wij dan in op intensieve veeteelt? Waarom schrappen wij de bijdrage aan bibliotheken? Op die manier gooien wij het kind met het badwater weg. Alle mooie plannen kunnen naar de prullenbak als wij die intensieve veeteelt niet in te hand proberen te houden. Ik denk dat de Staten op de goede weg zijn, maar dat GS veel harder moeten ingrijpen om ons vestigings- en leefklimaat goed te maken. Wij missen daarbij ook de natuur. Juist de natuur staat op dit moment zo zwaar onder druk. Het college schrijft wel dat bij natuur- en landschap regionale identiteit leidt tot intensivering van wonen en werken, maar de intensieve veeteelt staat er niet bij.

Het college klopt zich op de borst als het gaat over Telos, maar de Telosdriehoek people, planet, profit loopt ver uit de maat. Er is geen geld meer voor de EHS (Ecologische Hoofdstructuur). Wij weten dat dit aan het Rijk ligt, maar het is natuurlijk heel triest dat gisteren met grote koppen

in de krant moest staan dat wij niet verder kunnen met de EHS-gebieden terwijl dat zo goed loopt. De Staten hebben de kleine natuurgebieden – 1700 stuks – van de kaart geveegd. Dat is ongeveer 900 ha en dat gaat ten koste van de biodiversiteit die wij allemaal zo hoog in het vaandel hebben staan. Zet eens door en probeer dit terug te draaien! Maak van de plannen met de Maashorst, de Brabantse Wal en het Groene Woud één groot natuurgebied; steek daarop in en toon lef.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Ik hoor mevrouw Jetten net zeggen dat er 1700 natuurgebieden van de kaart geveegd zijn en dat daarmee de biodiversiteit verminderd wordt. Weet mevrouw Jetten ook dat daaraan een onderzoek ten grondslag ligt? Weet zij waarom die gebieden van de kaart zijn geveegd?

Mevrouw *Jetten* (Brabantse Partij): Ja, omdat er geen handhaving was.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Nee, omdat zij niets bijdroegen aan de biodiversiteit.

Mevrouw *Jetten* (Brabantse Partij): Wij moeten aantonen dat het wel zo is, want toen hadden wij daarvoor geen geld en geen tijd.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Wie zijn wij?

Mevrouw *Jetten* (Brabantse Partij): De provincie Brabant. Wij zijn de burgers van Brabant.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): De provincie Brabant heeft aan Alterra gevraagd om een onderzoek te doen naar de biodiversiteit in de gebieden die mevrouw Jetten nu noemt. Resultaat daarvan was dat er geen biodiversiteit was. Dat is de reden geweest dat die gebieden van de kaart gehaald zijn. De vorige keer is dat ook aan de orde geweest. Toen heb ik daarop niet gereageerd, maar nu heb ik het laten uitzoeken omdat het ook mij verbaasde. Maar dat was de reden. Mevrouw Jetten kan wel zeggen dat wij toen geen tijd hadden en het nu moeten uitzoeken, maar wie zijn

wij? Alterra is een deskundige club. Daarop mogen wij dus afgaan. Mevrouw Jetten kan wel steeds roepen: dit is fout en dat is fout, maar zij moet dat wel baseren op reële gegevens. Die liggen er. Ik adviseer haar dan ook eerst het onderzoek van Alterra te lezen, en dan pas een oordeel te geven

De *voorzitter*: Het punt lijkt mij voldoende gemaakt. Ik mag misschien in het belang van ons allemaal vragen om de Agenda van Brabant en de daarbij behorende voorstellen even leidend te laten zijn voor de discussie en de interrupties. Mevrouw Jetten, vervolgt u uw betoog.

Mevrouw *Jetten* (Brabantse Partij): Ik heb nog een vraag in verband met het personeel. Er komt straks een vleugel vrij. Is al nagedacht over wat daarmee gedaan wordt en wat dat eventueel kan opleveren? Er vindt een verbouwing plaats hier in de toren. Is er al nagedacht over wat dat gaat kosten, welke invloed dat heeft op de bezuinigingen en of dat echt nodig is?

De *voorzitter*: U heeft nog een minuutje.

Mevrouw *Jetten* (Brabantse Partij): In de begroting van vorige jaar staan enkele kleine bedragen waarvan ik graag wil weten waarop die betrekking hebben en waarom die niet bij deze bezuinigingen betrokken zijn. Bijvoorbeeld de stichting Het Heft staat voor €27.000 op de begroting. Wat is dat? Wat doet die stichting en waarom wordt die niet meegenomen in de bezuinigingen? Wij hebben grote bedragen nodig voor de bibliotheek en veel kleine bedragen kunnen wij één groot bedrag maken. Tot mijn grote verbazing stond er ook een subsidie van €10.000 voor zeldzame huisdieren. Wiens hobby is dat geweest?

De *voorzitter*: Dank u wel voor uw bijdrage. Wij zullen eens even kijken over welke dieren dat gaat. Dames en heren, wij zijn gekomen aan het einde van de eerste termijn van de zijde van uw Staten. U hebt in de convocatie gelezen dat naar verwachting de vergadering op dit tijdstip kon worden beëindigd. Wij hielden een slag om de arm. Dat gaat dus niet lukken. Het college van GS

heeft er behoefte aan om zich even terug te trekken voor een korte afstemming over de reactie die gedeputeerde Van Heugten namens het college zal geven. Ik wil hem en het college oproepen om daarbij een onderscheid te maken tussen zaken waarin in deze opiniërende en informerende vergadering moet worden ingegaan en welke vragen betrokken kunnen worden bij een schriftelijke Memorie van Antwoord ter voorbereiding van het debat op 11 juni. Als het de gedeputeerde lukt om zijn antwoord tot 20 minuten te beperken, moet het lukken de vergadering om een uur of een te beëindigen als de Staten een eventuele tweede termijn beperken tot het maken van een paar opmerkingen per fractie of misschien zelfs geheel afzien van de tweede termijn.

Ik wil verder vragen of de indieners van de motie vreemd aan de orde van de dag zich even bij mij willen vervoegen om te kijken of wij die motie eventueel tot 11 juni kunnen aanhouden.

De vergadering wordt van 12.10 uur tot 12.20 uur geschorst.

De *voorzitter*: Ik stel vast dat wij straks toch even aandacht moeten besteden aan de ingediende motie vreemd aan de orde van de dag. Wij hebben ook nog het vooruitzicht dat de collegae Vreugdenhil en Arkes ons een verslag van de reis naar China gaan aanbieden. Dat kan kort. Ik kan nog niet precies inschatten of wij op grond van wat de gedeputeerde namens het college gaat zeggen over de door u ingebrachte opmerkingen daarna nog moeten schorsen en het wat langer gaat duren. Ik heb in ieder geval de griffie gevraagd om ervoor te zorgen dat u in de volgende schorsing de gelegenheid om even een hapje te eten, anders wordt het echt te gek.

Het woord is aan gedeputeerde Van Heugten.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! De beeldvorming zoals die de laatste jaren over de provincies ontstaan is, namelijk een zwaarlijvig orgaan dat nodig een Sonja Bakkerkuur moest ondergaan om zich in de opvatting en uitvoering van haar taak te beperken, was aanleiding om de

reeds door de Staten met de kerntakendiscussie ingezette koers een wake up call te geven en opnieuw ter hand te nemen. U heeft gezien hoe wij dat proces in gang hebben gezet. Wij hebben gezegd dat het geen zin heeft om alleen intern over je eigen organisatie te blijven nadenken. Je moet daarbij ook betrekken wat er extern gebeurt: wat doet het Rijk, wat doet Europa, wat doen de gemeenten? Natuurlijk kunnen wij keuzes maken om iets wel of niet te doen, maar als die niet aansluiten bij wat in Brabant nodig is en wat onze Brabantse burgers van ons verwachten, zijn die keuzes verkeerd. Bij de afweging moeten die drie sporen steeds samenkomen. Dat is volgens mij nog steeds de meerwaarde van de exercitie die wij hebben ingezet en proberen te doorlopen.

Wij moeten ons wel aan het dieet houden: een aantal dingen doen wij niet meer, een aantal porties worden verminderd, van een aantal ingrediënten moeten wij misschien wat meer gaan eten en hier en daar moeten wij een andere leefstijl gaan volgen. Die combinatie vindt u terug in de ombuigingsvoorstellen en in de investeringsagenda. Nogmaals, ik denk niet dat het vandaag de laatste keer is dat wij over deze zaken met elkaar praten. Misschien geeft een nieuwe wake up call aanleiding om dit proces nogmaals te herhalen. Er is geen sprake van vrijblijvendheid want zoals bepaalde partijen zeggen: niets doen is geen optie.

Ik wil bij een paar hoofdpunten stilstaan. De andere onderwerpen komen aan de orde in de toegezegde Memorie van Antwoord.

Er is gevraagd om nog even helder aan te geven hoe het zit met de voorgestelde bezuinigingen op het personeel. Is het buiten dit gebouw plaatsen van personeel hetzelfde als bezuinigen op personeel? Wij hebben aangegeven dat wij binnen nu en vier jaar willen gaan van een kleine 1400 fte naar ongeveer 1000 fte in 2015. Het gaat daarbij om een verkleining van de organisatie als gevolg van het niet meer of beperkte uitvoeren van een aantal taken. Ongeveer 200 zaken hebben te maken met de verandering van de organisatie als gevolg van het vormen van regionale uitvoeringsdiensten. Dat betekent dat regionale milieudiensten dan wel gemeentelijke milieu-

diensten en de provinciale milieumambtenaren samen in een aantal Brabantse milieudiensten worden ondergebracht. Het is afhankelijk van de wijze waarop in de Wabo (Wet op de algemene bepalingen omgevingsrecht) de definitieve taakverdeling tussen gemeenten en tussen provincie wordt vormgegeven in hoeverre die arbeidsplaatsen daadwerkelijk op de payroll van de provincie zullen staan dan wel gedekt worden uit leges of op een gezamenlijke payroll komen van een RUD (Regionale uitvoeringsdienst) waarin ook gemeenteambtenaren of ambtenaren van een milieudienst zitten. Dat is het proces. Afhankelijk van hoe RUD's er uiteindelijk uit zullen zien, is dat al dan niet aan de orde.

Wij hebben aangegeven dat wij mogelijkheden zien dat een aantal ambtenaren met een bepaalde kwalificatie op wat meer afstand van onze organisatie kan werken in soort agentschapconstructie. Op die manier kunnen die kennis en capaciteiten ook ontsloten worden voor bijvoorbeeld gemeenten, waterschappen etc. Op die manier proberen wij onze capaciteit beter in te zetten, niet alleen voor onze organisatie maar ook voor de medeoverheden. Zo moet u dit lezen. Wij willen in een periode van vier jaar gaan van 1400 fte naar 1000 fte. Ongeveer de helft van die vermindering wordt bereikt door een aantal taken niet of minder te doen, waardoor in dit huis arbeidsplaatsen verdwijnen en de andere helft door het op afstand zetten al dan niet via de RUD's.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Het is wel een mooi betoog, voorzitter, maar de vraag was eigenlijk wat de budgettaire consequentie hiervan is.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Zolang er niets wijzigt in de bevoegdheden van de provincie en in de inzet van de provincie bij vergunningverlening, handhaving en toezicht, blijft de daarvoor benodigde capaciteit op onze begroting drukken en moeten wij de kosten wellicht via onze leges in rekening brengen. Als er veranderingen optreden als gevolg van de invoering van de Wabo, de vorming van RUD's of ander nationaal beleid kan er een verschuiving tussen de bevoegdheden

plaatsvinden. Denkt u maar aan de bevoegdheid die de provincie nog tijdelijk heeft over een aantal grote inrichtingen en die straks overgaat naar de gemeenten. Op het moment dat dit gebeurt, kunnen die niet meer op de payroll en op de begroting van de provincie drukken.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat betekent dat wij nu beleid voeren op iets waarvan wij nog niet weten hoe het in de toekomst gaat worden. De gedeputeerde zegt dat er 125 fte bezuinigd gaat worden op de uitvoeringsdiensten. Dat is dus nog maar helemaal de vraag, want de gedeputeerde zegt zelf nog niet te weten hoe een en ander eruit zal gaan zien. Dat kun je ook niet uit de Wabo halen.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Wij hebben u een aantal staatjes gegeven met bezuinigingen en een staatje met daarin de personele consequenties. Dit is een van de personele consequenties die wij verwachten. Wij denken dat dit de vorm is waarin het zich zal voltrekken.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat is dan toch geen bezuiniging? Dat heeft alleen personele consequenties. Het gaat echter om het begrip bezuiniging. Dat was het uitgangspunt.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): De bezuinigingen blijven staan. U ziet dat een aantal wettelijke vergunnings-, toezicht- en handhavingstaken nog steeds op onze begroting drukken, ook in 2014. Die zijn nog niet wegbezuinigd. Wij hebben daarop ook geen voorschot genomen. Wij zien echter wel dat het een organisatorische consequentie zal hebben.

De heer *Van Schoonhoven* (GroenLinks): In mijn betoog heb ik aangegeven dat er eigenlijk geen maatschappelijke effecten zijn van deze bezuinigingstaakstelling; het is geen bezuiniging maar een doorschuiven naar. Per saldo is het maatschappelijke effect nul. Het enige wat ik hoor is dat als er niet doorgeschoven wordt, de dekking in de leges gezocht moet worden.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Wij willen onze organisatie passend maken bij het profiel dat wij kiezen en bij het takenpakket dat wij uitvoeren en de wijze waarop wij het willen uitvoeren. Wij voorzien daadwerkelijk een afname van het aantal mensen in deze organisatie. Vervolgens zien wij een aantal verschuivingsopties op ons afkomen. RUD's zijn al redelijk concreet maar een en ander moet nog worden uitgewerkt. Er is nog volop discussie ook in de landelijke setting. Wordt het wel of niet wettelijk? Hoe wordt het uiteindelijk ingevuld? Wij hebben inzichtelijk gemaakt wat die RUD's voor de provincies zouden betekenen. Daarbij zijn 125 fte betrokken. De definitieve uitkomst kunnen wij echter niet helemaal geven. Wij beschikken niet over de glazen bol en u ook niet. In de Memorie van Antwoord zullen wij nader toelichten dat op termijn een aantal mensen op grotere afstand van deze organisatie gezet kan worden met het doel om hun kennis en kunde waarvan wij hier slechts beperkt gebruikmaken, te kunnen delen. Het is een soort shared service waardoor je ook de kosten kunt delen, zonder dat waardevolle kennis verloren gaat of ten prooi valt aan commerciële adviesbureaus of wat dan ook. Wij willen kijken of er een modus te vinden is om dat op een goede manier binnen de overheidsorganen te regelen.

De verandering van onze positie in het sociale domein is een ander belangrijk punt. Of wij het nu willen of niet, provincies worden geacht aanmerkelijk minder te gaan doen op het sociale domein. Ik formuleer het even heel kort door de bocht.

In het debat en in de brieven die wij lezen wordt de indruk gewekt dat wij dit zomaar over schutting van de gemeenten kieperen: gemeenten hier is het, wij doen het niet meer, prettige kerstdagen! Zo werkt het niet. Dat doet geen recht aan de manier waarop het college heeft ingezet om dit veranderingsproces met deze organisaties te communiceren en met hen samen te werken aan een vervolgtraject. De stekker gaat er morgen echt niet uit. Er is een transitieperiode tot 2015. Zo is het in de begroting opgenomen. Het is wel degelijk een zorgvuldig proces. Er is geen sprake van iets over de schutting kieperen, ook niet van morgen

bruusk overal de stekker uittrekken, maar er worden wel heldere keuzes gemaakt. Er is reden om hier aan te geven dat bepaalde zaken niet meer in ons profiel passen of niet meer passen bij onze taakopvatting. Het moet dus op een andere manier georganiseerd worden of het hoeft niet meer georganiseerd te worden.

De einduitkomst is voor een aantal zaken nog niet duidelijk. De organisaties beraden zich ook zelf op hun toekomstige positie en welke mogelijkheden zij hebben. Dat kan heel goed uitpakken. Door zelfredzaamheid, zelfwerkzaamheid en via andere combinaties kan wel degelijk een aantal van deze taken doorgaan en bij een aantal zaken is het misschien beter om daarin geen geld, tijd en energie meer te stoppen.

Het lijkt mij verstandig dat wij in de Memorie van Antwoord terugkomen op de vragen over het bibliotheekwerk. Er is bijvoorbeeld gevraagd hoe het zit met de landelijke regelgeving.

De heer *Arkes* (PvdA): Ik hoor de gedeputeerde zeggen dat er zorgvuldigheid betracht wordt in de relatie met de steuninstellingen. Dat geloof ik en heb daarin alle vertrouwen, maar misschien moet er wat extra's aangeboden worden om hen te helpen de toekomst in te gaan. Vindt er ook overleg met gemeenten plaats en met de rijksoverheid. De gedeputeerde zei aan het begin van zijn betoog dat de provincie in het sociale domein geen taken meer moet uitvoeren die al door andere overheden worden uitgevoerd. Het probleem is echter dat veel van de taken die wij uitvoeren niet door andere overheden worden gedaan. Dat neemt niet weg dat wij ervoor kiezen daarvan afscheid te nemen, maar dan is extra zorgvuldigheid geboden plus overleg met degene die dat over moet nemen: Rijk of gemeenten, en met degenen die verantwoordelijk zijn voor de financiering. Gebeurt dat ook?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Er zijn twee manieren. Wij hebben de instellingen gevraagd naar hun eigen visie en inzet om in dat proces iets te kunnen doen. Wij krijgen volop reacties en het overleg met het college is daarop geënt. Binnenkort vindt hierover een overleg plaats met

de Vereniging van Brabantse Gemeenten. Wij gaan inderdaad met de betrokken partijen in overleg om te kijken hoe wij onze keuzes uiteindelijk kunnen laten landen. Nogmaals, het is wel vanuit het uitgangspunt dat er een keuze gemaakt wordt tussen dingen die niet meer gedaan worden of anders gedaan worden. Ik was gisteren uitgenodigd om met de BMF (Brabantse Milieu Federatie) na te denken over haar toekomst. Daar kwamen verrassende opties naar voren. Er werd gewezen op dingen die de afgelopen jaren door de BMF gedaan zijn. De conclusie was dat er echt niets fout gaat als die dingen in de toekomst niet meer gedaan worden door de BMF en dat zij zich beter op andere dingen kan richten. Er zijn meer organisaties die op deze manier nog eens kritisch kijken naar hun eigen activiteiten. Dit kan leiden tot de conclusie dat niet alles per se één op één door een andere overheid moet worden overgenomen maar door het bedrijfsleven of particulieren of helemaal niet meer gedaan hoeft te worden. Die opties liggen op tafel. Daarover vinden besprekingen plaats. Als de Staten bepaalde keuzes van het college terugdraaien, moeten zij wel aangegeven waar het dan wel moet gebeuren. Dat signaal wil ik wel afgeven. Het kan niet zo zijn dat bepaalde keuzes teruggedraaid worden en er geen andere keuzes worden gemaakt.

De heer *Arkes* (PvdA): Dat is helder. Ik zou het wel op prijs stellen als het college ons wil beloven om ons over een halfjaar of eerder te informeren over de stappen die gezet zijn, met wie en tot welke resultaten die hebben geleid.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Wij zullen in onze Memorie van Antwoord iets opnemen over een mogelijke terugkoppeling van deze processen.

De heer *Ten Harmsen van der Beek* (VVD): Voorzitter! Nu ik de termijn van een halfjaar hoor noemen, wil ik het college vragen of in de Memorie van Antwoord ook kan worden aangegeven op basis van welke redenering tot de verschillende kortingspercentages gekomen is. Mijn fractievoorzitter heeft er al iets over gezegd;

15% is bijzonder en 60% ook. Wat is de argumentatie geweest? Het antwoord is voor ons belangrijk om de maatschappelijke effecten te kunnen wegen binnen de hele discussie over de Agenda van Brabant, maar zeker ook binnen de investeringsagenda. Het is jammer als wij nu iets zouden snijden dat wij later binnen de investeringsagenda weer moeten optuigen. Wij willen daarover op 11 juni graag een gedegen besluit kunnen nemen. Daarom willen wij voor die datum een antwoord door middel van de Memorie van Antwoord.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Wij zijn in de ombuigingen uitgegaan van een bijdrage van 15% organisatiebreed. Volgens mij is het heel lang geleden dat hier ooit over bezuinigingen is gesproken. Wij denken dat als men goed en kritisch kijkt, er best ruimte is om die slag met elkaar te maken. Vervolgens hebben wij passend bij de profielkeuze en bij de gedefinieerde agendaonderwerpen afgewogen in hoeverre ombuigingen in meer of mindere mate mogelijk zijn. Dat is geen wiskundige formule. Soms heeft het geen zin een korting van 60% toe te passen en kan het beter zijn om iets helemaal niet meer te doen, het geld aan iets anders te besteden en daar minder dan 60% te korten. Wij hebben een algemene richtlijn gehanteerd per domein afgeleid van het profiel en geënt op de Agenda van Brabant: die sector 25%, die onderdelen 40% en die onderdelen 60%. Daarbinnen zijn op detailniveau keuzes gemaakt. Wij zullen daarop in de Memorie van Antwoord wellicht nog iets verder ingaan, maar verwacht u van ons geen wetenschappelijke exegese met uitgebreide studies naar de precieze percentages. Het is een geven en nemen geweest binnen de verschillende sectoren en er heeft een afweging plaatsgevonden naar rato van de inzichten van met name de portefeuillehouder.

De heer *Ten Harmsen van der Beek* (VVD): Ik verwacht helemaal geen exegese op procentniveau, maar wel meer dan wij nu hebben gekregen. Het overzicht bevat reacties van de steunfuncties, plus de reactie van GS dat het niet past in de

toekomststrategie. Daarover valt nog het nodige te zeggen. Per gekorte steunfunctie zouden wij graag de argumentatie van het college krijgen, bijvoorbeeld als het gaat over het sociaal-cultureel aspect. Op die manier zijn wij in staat een gedegen besluit te nemen. Ik wil graag dat de gedeputeerde dit toezegt.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): In onze Memorie van Antwoord zullen wij de Staten voorzien van enige nadere toelichting op dat onderdeel.

De *voorzitter*: Gedeputeerde Van Heugten vervolgt zijn betoog.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Ik wil stilstaan bij twee onderwerpen, te weten bij energie en energietransitie en bij agro. Die onderwerpen hebben wel iets gemeen. Het college heeft zich nadrukkelijk afgevraagd of de provincie een eigen energiebeleid moet voeren. Moet de provincie een eigen landbouwbeleid voeren? Er is nationaal energiebeleid en er is nationaal landbouwbeleid. Is dat zodanig dat het vertaald moet worden naar het eigen beleid van de provincie, met eigen instrumentarium en met je eigen middelen?

Wij hebben niet voor die route gekozen, wij hebben gekozen voor een route vanuit ruimtelijk en economisch perspectief. Dat zijn de twee basisdomeinen met daarin cultuur en sociale domeinen die in deze meekoppelende belangen zijn. Vanuit dat perspectief kijken wij naar het energievraagstuk en naar de landbouw. Wij zien enorm veel raakvlakken. Wij hebben zowel in de investeringsagenda als in de profielkeuze aangegeven dat zaken als leefkwaliteit, leefmilieu, innovatie en kennisontwikkeling de eerste aandachtspunten zijn om in de agrofood maar ook in de farma en in de energie bij aan te haken. Een en ander moet natuurlijk verder worden uitgewerkt. Er moet meer focus worden aangebracht. Wij komen daarmee later bij u terug. De aanvieligroute die wij gekozen hebben, is dus niet vanuit een eigenstandige beleids optie maar vanuit de eerder gekozen domeinen.

De heer *Arkes* (PvdA): Voorzitter! Ik verbaas mij

heel erg over het feit dat de provincie er blijkbaar wel voor kan kiezen om een rol te spelen in automotive en daar wel met volle kracht in te gaan, of in ICT of in allerlei technologieën die met Brainport te maken hebben en bij landbouw en energie niet. Ik zie daar geen redenering achter. Ik hoor het als een constatering. Ik hoor geen enkele motivering waarom het voor de ene sector wel zou gelden en voor de andere niet. Bovendien vind ik het echt heel onverstandig omdat juist de relatie tussen de domeinen waarmee de provincie in de toekomst te maken krijgt en hetgeen in de agrarische sector gebeurt, enorm dominant is. Niets vinden, is geen optie!

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): De voorbeelden van de heer Arkes passen niet in deze context. Wij hebben als provincie ook niet gesproken over een eigen farmabeleid, of een eigen maintenancebeleid of een eigen industriebeleid. Vanuit de regionale economische perspectieven nemen wij energie en andere onderwerpen mee. Zo moet ook de automotivesector geplaatst worden. Wij voeren ook geen eigen automotivebeleid. Natuurlijk snappen wij ook dat energie, energietransitie, duurzame energie en energiepreventie heel belangrijk zijn als aanhakingspunt bij onze kennis- en innovatieagenda. Wat in Eindhoven gebeurt op het gebied van zonne-energie en productie-apparaten voor zonne-energie vormt een geweldig aanhakingspunt. Wij focussen erop dat te kunnen oppikken in het kader van een regionaal economisch beleid.

De heer Arkes doet alsof wij het plattelandsbeleid stopzetten. Wij hebben een uitgebreid plattelandsbeleid. In onze visie over de leefbaarheid en de vitaliteit van het platteland geven wij aan dat wij daarmee de komende jaren doorgaan. Er is geen sprake van dat wij dat niet meer aan de orde willen stellen. Wij willen wel met de partners kijken naar visie op en de trends in de ontwikkelingen in de intensieve veehouderij en andere sectoren. Onze visie is dat het niet moet gaan naar groter en meer maar naar groener en beter. Dat moet met name in de intensieve veehouderij tot uiting komen. De bouwstenen van die visie zullen wij in ruimtelijk opzicht en in ons

regionaal economische beleid vertalen in ons regionale beleid. Het is te zwart-wit als gezegd wordt dat wij niets doen aan landbouw of aan energie. Dat is absoluut niet aan de orde.

De heer *Arkes* (PvdA): Voorzitter! Het is ontzettend moeilijk om bij zo'n lang antwoord je punt vast te houden. Toch nog even twee zaken. Ik constateer sinds het vertrek van gedeputeerde Rüpp en de komst van gedeputeerde Van Heugten een opmerkelijke verschuiving. Ik herinner mij dat de heer Rüpp in april 2009 wel degelijk gezegd heeft dat de provincie ging investeren in duurzame energie. Ik zei niet dat het college niets doet aan plattelandsbeleid dat zei de heer Van Heugten zelf. Ik vind dat de provincie daarop een visie moet ontwikkelen en daarnaar moet handelen omdat dit de toekomst van onze provincie in zeer belangrijke mate beïnvloedt.

De *voorzitter*: Misschien mag ik als voorzitter opmerken dat u twee verschillende woorden gebruikt? Dat verklaart misschien het verschil. Plattelandsbeleid en landbouwbeleid zijn misschien niet helemaal hetzelfde.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): De Staten hebben ons gevraagd om waar het kan integraal te denken en integrale visies leidend te laten zijn. Wij hebben een integrale plattelandsvisie en daarbinnen speelt de landbouw een zeer belangrijke en prominente rol. De heer Arkes draait de zaken om. Hij gaat uit van een landbouwvisie en van een agrofoodvisie en projecteert die vervolgens op het platteland. Dat is het verschil in aanvliegroute. Wij passen onze visie in een integraal afgewogen plattelandsbeleid.

De heer *Arkes* (PvdA): Voorzitter! Omdat ik direct aangesproken wordt, wil ik graag een derde keer interrumperen.

De *voorzitter*: Oké, tot slot.

De heer *Arkes* (PvdA): Uiteraard willen wij het landbouwbeleid plaatsen in een brede visie over wat er gebeurt in het buitengebied van Brabant. Wat is de plattelands economie? De gedeputeerde

zeigt dat het college geen landbouwbeleid heeft. Dat brengt mij tot de conclusie dat dit dus ook niet het geval is als onderdeel van de plattelands-economie. Ik denk dat de gedeputeerde nog eens goed moet kijken wat hij gezegd heeft. Ik heb niet gezegd dat er geen landbouwbeleid in een plattelands economie moet komen. De gedeputeerde zei dat er geen landbouwbeleid is.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Naar onze mening moeten wij niet aanvullend aan het nationale beleid van LNV (Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit) specifiek Brabants beleid gaan ontwikkelen. Wij benaderen het vanuit de plattelandsgedachte.

De heer *Arkes* merkte ook op dat het college daarover in april 2009 anders dacht. Sinds april 2009 zijn er inderdaad de nodige veranderingen opgetreden zeker als het gaat over de Agenda van Brabant en over profiel en taken van de provincies. Er is beslist reden om daarover eens goed na te denken.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Ik veronderstel dat er één antwoord komt namens het hele college.

De *voorzitter*: Mevrouw Lestrade om daarover geen misverstand te laten bestaan, wijs ik erop dat afgesproken is dat er door één lid van het college op hoofdlijnen wordt gereageerd. Ik heb dat ook aangekondigd.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Ik kan mij voorstellen dat de heer Arkes erg verbaasd is, want met name zijn fractie heeft aangegeven dat een groot deel van de investeringen moet plaatsvinden in een programma van duurzame energie. Ik vraag mij af hoe het in het college gegaan is. Heeft het college in zijn geheel dit beslist? Volgens mij is er een fundamenteel verschil van inzicht tussen de fractie van de PvdA en het college op dit punt. Ik ben daar erg benieuwd naar.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Alles wat hier op papier staat, hebben wij met zijn allen beslist. Wat u nu leest in de Agenda en in de voorstellen hebben wij samen besloten.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Dan denk ik dat de PvdA een probleem heeft met dit college.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voorzitter! Ik wil de interruptie van de heer Arkes ondersteunen. Ik interpreteer de uitspraak van de heer Van Heugten op dezelfde manier als de heer Arkes, namelijk dat wij geen eigen landbouwbeleid voeren. Dat heeft mij ook verbaasd en het antwoord van de heer Van Heugten op de interruptie van de heer Arkes heeft mij niet bevredigd, zeker niet omdat de heer Van Heugten dit koppelt aan ruimtelijke kwaliteit. Die termen houden automatisch in dat er ook een provinciale visie moet zijn op het landbouwbeleid en op het plattelandsbeleid.

Vervolgens constateer ik dat GS van visie zijn veranderd, misschien wel hier ter plekke. Ik hoorde de gedeputeerde namelijk zeggen dat het college niet kiest voor groter en meer maar voor groener en duurzamer. Dat is echt voor het eerst, maar dat zou wel heel mooi zijn.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Diezelfde terminologie heeft u al kunnen lezen in de stukken die wij aangeboden hebben voor het debat van 19 maart. Daarin stond het letterlijk zo. Het heeft ook gestaan in diverse interviews die met mij zijn gehouden rondom het debat van 19 maart.

Nogmaals, om even een misverstand weg te nemen als het gaat om een visie op de agro-ontwikkelingen in Brabant. Wij nemen wel degelijk kennis van de visie van de diverse partners in onze provincie op de ontwikkelingen, de trends, de agrofoodontwikkelingen en het agrofoodcomplex in Brabant. Wij willen echter niet los van het landelijk beleid over veterinaire zaken en milieuzaken een eigen landbouwbeleid gaan ontwikkelen. In de Agenda van Brabant en in ons eigen profiel hebben wij de ruimtelijke omgeving en het leefklimaat als kerndomeinen en als kerntaken benoemd. Wij voelen ons verantwoordelijk voor de economische kansen, innovatie, verduurzaming, ruimtelijke kwaliteit en een beter leefklimaat. Vanuit die optiek willen wij dat beleid benaderen. Er is misschien een misverstand

ontstaan vanwege de gebruikte terminologie. Wij doen wel degelijk veel aan landbouw en agrofood, maar wel in een integrale benadering vanuit het platteland, de regionale economische ontwikkelingen dan wel innovatie en kenniseconomie.

De heer *Van Schoonhoven* (GroenLinks): Voorzitter! Ook wij hebben met stijgende verbazing de beantwoording van de heer Van Heugten aangehoord. Ik plaats het even in het perspectief van de kerntaak ruimtelijke ordening. Die wordt gezien als een kerntaak met een heel actieve rol voor de provincie. Dan moet er toch vanuit de provincie een visie zijn, ook over investeringen in duurzaamheidsconcepten op het landbouw. Het is heel belangrijk om daarin te investeren als dat een van de kerntaken van de provincie ruimtelijke ordening is.

Wij verbazen ons ook enorm over het standpunt van GS om geen energiepolitiek te voeren op provinciaal niveau. Ik ga even terug naar de verkoop van de aandelen van Essent en constateer dat de PvdA eigenlijk "gepiepeld" wordt. Het was een heel duidelijke voorwaarde van met name die fractie om het geld te herinvesteren in energie en dat laat het college helemaal los. Ik ben heel benieuwd hoe de fractie van de PvdA hierop zal reageren. Is zij echt niet in haar hemd gezet?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Ik vind dit wel typische bewoordingen van de heer Van Schoonhoven van GroenLinks. Er zijn verschillende manieren om vanuit de provincie het energievraagstuk te benaderen en in te vullen. Ik geef een voorbeeld. In Amerika heeft men een nota duurzame energie door het Congres gekregen. Die nota had drie titels: werkgelegenheid; onafhankelijkheid van fossiele brandstoffen en een beter milieu. Er wordt helemaal niet gesproken over duurzame energie maar over drie invalshoeken waarop men het thema duurzame energie wil benaderen. Ik meen dat wij niet moeten doen alsof wij een nationaal of een Europees orgaan zijn. Nee, wij hebben een regionale positie, wij zijn een provincie. Onze aanvliegroute is kennis, innovatie, regionale economie, ruimtelijke kwaliteit en een goed

leefklimaat voor alle Brabanders. Op die manier kijken wij naar het energievraagstuk. Wat kunnen wij duurzaam investeren, wie zijn onze partners en waartoe moet dat leiden? Dat vloeit voort uit deze Agenda van Brabant en uit het profiel dat wij gekozen hebben. Ik heb de indruk dat wij samen uiteindelijk tot dezelfde uitkomst komen. Wij moeten niet denken aan een eigen SDE-regeling SDE = Stimulering Duurzame Energieproductie in Brabant of iets dergelijks. Dat zit in het nationale beleid of moet in een Europese context geplaatst worden. Dat willen wij niet, maar wij willen het vanuit de door mij genoemde aanvliegroute wel tot duurzame investeringen laten leiden. Zo is het ook opgenomen in de investeringsagenda.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Ik vind deze redenering veel te kort door de bocht. Bovendien beschikken wij over twee heel belangrijke instrumenten. Wij zijn nog steeds eigenaar van een kerncentrale en wij hebben het netwerk in handen. Juist vanwege het feit dat wij het netwerk in handen hebben, houden wij die belangrijke taak. Ik ben wel benieuwd te horen waaronder het netwerk dan valt. Valt dat helemaal buiten de scope en wordt het stand alone bediend, of blijft het onderdeel van een provinciaal beleid? Hoe kan dat worden gerijmd met de opmerking van de gedeputeerde dat de provincie geen energiebeleid meer heeft?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ik moet uw grote broek toch ook een maatje kleiner maken, mijnheer *Vreugdenhil*. Wij zijn één van de aandeelhouders in een netwerkbedrijf. De Staten kunnen wel een geweldig energienetwerkbeleid gaan voeren, maar zijn dan toch afhankelijk van het feit dat de provincie slechts een beperkte aandeelhouder is. In de commissie BM hebben wij uitgebreid gesproken over de aansturingsfilosofie en over hoe wij met deelnemingen omgaan, ook op dit vlak. Het gaat te ver om vanwege het feit dat wij aandeelhouder van een netwerkbedrijf energiebeleid te gaan voeren. Dat vind ik te kort door de bocht. Wij moeten het wel bij de juiste proporties houden. Ik heb dat in mijn antwoord

proberen aan te geven.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Ik constateer dat dit waarschijnlijk de eerste stap is naar de verkoop van de aandelen van het netwerkbedrijf.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Dat is een volstrekt verkeerde conclusie die ik in ieder geval niet voor mijn rekening wil nemen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Of de fractie van de PvdA zich nou gepiepeld voelt of niet, is niet zo relevant. Wij hebben een Statendag gehad. Toen is uitvoerig over alle zaken gesproken. Er zijn prioriteiten aangegeven en daarbij was naar mijn weten de energie geen issue. Ik vind het een beetje raar als dan gezegd wordt: in april 2009 vond een aantal fracties – wij niet – energiebeleid en energietransitie belangrijk, dus dat moet er nu ook in. Dat begrijp ik niet. Ik onderschrijf de opmerking van de gedeputeerde dat zich allerlei ontwikkelingen voorgedaan hebben. Wij hebben daarover gesproken op de Statendag. De domeinen die nu worden voorgesteld vloeien daar logischerwijs uit voort.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ik kan dat alleen maar onderschrijven, voorzitter.

De heer *Arkes* (PvdA): Voorzitter! Ik voel mij uitgedaagd maar niet door het gepiepel. Als wij dat zo voelen, is dat iets waar wij mee moeten dealen. Daarin geef ik mevrouw *Geeraedts* helemaal gelijk.

Ik wil de zaak even in proportie zetten. In april 2009 hebben wij hier een officiële Statenvergadering gehad met officiële standpunten en officiële stellingnamen, zowel van de partijen als van Gedeputeerde Staten. De Statendag was een informele bijeenkomst waarin wij met elkaar gebrainstormd hebben over wat het zou kunnen zijn. De politieke realiteit is echter nog steeds de Statenvergadering van april 2009 en niet de Statendag. Ik wil de Statendag ook niet als een onderbouwing gebruiken, maar alleen wat wij met elkaar in 2009 hebben afgesproken.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Ik wil erop wijzen dat wij tijdens de Statenvergadering waarop de heer *Arkes* doelt, geen besluiten genomen hebben. Sterker nog, de zaak is later nog een keer aan de orde gekomen. Het was de bedoeling dat wij toen een besluit zouden nemen. Wij hebben toen besloten dat wij wel een beschouwing zouden houden over die investeringsagenda maar geen besluiten.

De *voorzitter*: De heer *Van Heugten* vervolgt zijn betoog.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Op uitdrukkelijk verzoek van de portefeuillehouder handhaving merk ik het volgende op. Er is gesproken over wel of niet bezuinigen op handhaving, er is gevraagd welke mogelijkheden er zijn en in welke context een en ander geplaatst moet worden. Op 2 juni vindt er hier een symposium plaats over systeemhandhaving. Wij bevelen de Staten van harte aan om ook daar inhoudelijk mee te kijken naar de toekomstige ontwikkelingen op dat gebied. Misschien wilt u daar later op terugkomen? Handhaving staat altijd in relatie tot de hoeveelheid regelgeving, taken en bevoegdheden die de provincie op dat gebied heeft.

In het bezuinigingsbedrag van €75 mln. is €15 mln. opgenomen om knelpunten en risico's te kunnen afdekken. Daarbij is wel degelijk sprake van een valide onderbouwing. Wij moeten rekening houden met het trap-op-trap-af-mechanisme waarmee investeringen uit het Provinciefonds en het Gemeentefonds aan elkaar gekoppeld zijn. Ik hoef u niet uit te leggen dat de komende jaren de rijksinvesteringen kleiner zullen worden. Wij moeten daarom rekening houden met een vermindering van de uitkering uit het Provinciefonds. Verder moeten wij niet uitsluiten dat er nog maatregelen komen in het kader van de vergroening van de motorrijtuigenbelasting die tot een lagere opbrengst kunnen leiden. Er moet ook rekening gehouden worden met prijs-, loon en andere indexeringscomponenten.

Voorzitter. Dit is mijn antwoord in eerste termijn.

De heer *Ten Harmsen van der Beek* (VVD): Voorzitter! Ik heb expres gewacht tot het einde van het antwoord van de gedeputeerde omdat ik hoopte dat hij nog iets zou zeggen over de kerntaak cultuur zoals die in investeringsstrategie benoemd staat. Ik heb hem een aantal keren horen spreken over cultuur als meekoppelend belang. Ik wil even expliciet benadrukken dat ook in de stukken van het college de kerntaak cultuur genoemd staat en dat dit een van de redenen is waarom wij met de vier kerntaken kunnen instemmen. Kan de gedeputeerde dat nog even bevestigen?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Cultuur staat er wel degelijk in. In eerste termijn is gezegd dat het bibliotheekwezen gezien wordt onder het domein cultuur en dat daarmee gerechtvaardigd wordt dat de provincie dat subsidieert. Wij zijn van mening dat het aan de gemeenten is om te zorgen voor zaken die spelen op buurt-, wijk- en stadsniveau. Als er in Brabant behoefte aan topsportvoorzieningen en topcultuurvoorzieningen die de gemeentegrenzen te boven gaan, kan de provincie besluiten om daarin te participeren of te investeren. Dergelijke voorzieningen kunnen namelijk niet op het conto van één gemeente komen. Het is een afweging tussen top en breedte.

Ik blijf even bij de sport. Men kan zeggen dat het mooi zou zijn als Brabant een topcricketvoorziening heeft, maar als er in Brabant niemand cricket speelt is dat volgens ons geen zinnig idee. Paardensport, hockey en voetbal zijn in Brabant grote breedtesporten. Topvoorzieningen voor die sporten kunnen wel degelijk de kersen op de slagroomtaart van Brabant vormen. Daarin zouden wij mee kunnen investeren vanuit onze Essent-middelen. Zo hebben wij dat gepresenteerd in onze investeringsagenda.

De heer *Ten Harmsen van der Beek* (VVD): Voorzitter! Het antwoord van de gedeputeerde geeft mij extra reden om gewoon om een "ja" te vragen. Cultuur staat als kerntaak van het provinciaal beleid opgenomen. Zoals hij het nu formuleert en refereert aan het topsportverhaal

lijkt het een meekoppeland belang te worden. Kan het college met een "ja" bevestigen dat cultuur naast economie, bereikbaarheid en infrastructuur genoemd staat als kerntaak?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ik verwijs de heer Ten Harmsen even naar de tekst zoals wij die hebben opgeschreven. Hij heeft het goed gelezen. Wij hebben twee kerndomeinen: ruimte en economie. In onze kerntaken en profielen komen cultuur en de zorg voor het cultureel erfgoed nadrukkelijk naar voren. Dat staat ook in het IPO-profiel waarover wij hier gesproken hebben en het staat in de profielen die wij hanteren. De provincie heeft wel degelijk een taak op het gebied van cultuur. Als de heer Ten Harmsen vraagt of die taak staat naast ruimte en economie, is het antwoord dat ruimte en economie de basisdomeinen zijn. Verder zijn er meekoppelende belangen, kerntaken en profielen. Ik meen dat wat daarover geschreven is zeer duidelijk is.

De heer *Arkes* (PvdA): Voorzitter! Dit antwoord verbaast mij om twee redenen. In het profiel van de provincies dat wij de vorige vergadering aan de orde hebben gehad, stond een keurig rijtje met alle domeinen. In hetzelfde rijtje als ruimtelijke en economische ontwikkeling stond bij cultuur: culturele infrastructuur en monumentenzorg. Volgens mij zou er een volmondig "ja" moeten klinken op de vraag van de heer Ten Harmsen. Ik snap ook niet waarom het nu gekoppeld wordt aan topculturele voorzieningen. Het gaat inderdaad om zaken die niet op lokaal niveau geregeld kunnen worden. Ik verwijs even naar de geschiedenis van Cubiss en van het bibliotheekwezen in Brabant. Juist het feit dat dit niet lokaal geregeld kon worden maar bovenlokaal moest worden aangepakt, was reden om daaraan onze steun te geven. Het gaat om een culturele infrastructuur voor Brabant die niet lokaal geregeld kan worden, behoudens in de grotere steden, en dus regionaal geregeld moet worden. Zij zijn onderdeel van de culturele infrastructuur waarvoor de provincie zorgdraagt.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Wij

zullen dit in onze Memorie van Antwoord toelichten, maar volgens mij hebben bibliotheken en de rol van de provincie daarbij een bijzondere achtergrond. Het kan naar mijn idee niet zo zijn dat als er problemen zijn in verband met een wijkgebouw, een theatertje, een bioscoop of andere voorzieningen op cultureel gebied in een gemeente, die automatisch naar de provincie overgaan vanwege het in stand houden van de humuslaag van de basisvoorzieningen. Wij hebben met elkaar gezegd dat de provincie een speciale rol heeft bij de leefbaarheid van het platteland. Die wordt ook opgepakt. Als gesproken wordt over het zich verantwoordelijk voelen voor de hele sociaal-culturele infrastructuur, worden dan de basistaken bedoeld of de investeringsagenda? De investeringsagenda is vooral bedoeld om bijzondere mogelijkheden met bijzondere middelen in te vullen.

De heer *Arkes* (PvdA): Wij komen op dit onderwerp ongetwijfeld terug naar aanleiding van de Memorie van Antwoord.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik zag de heer Van Heugten toch "ja" zeggen? Betekent dit dat de vraag van mijn fractiegenoot of cultuur toch tot de kerntaken behoort, met "ja" wordt beantwoord?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! De heer Arkes gaf precies aan hoe wij de taken hebben ondergebracht. Hij noemde het rijtje op. Daarin staan onze kerntaken.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ja dus!

Ik heb nog een vraag die niet beantwoord is. De vijf investeringsdomeinen moeten een invulling krijgen met concrete projecten, Wanneer komt daarvoor een voorstel van GS? Ik heb even gerefereerd aan de stukken. Daar stond: maart 2011. Toen ik dat las, dacht ik dat dit misschien een foutje was. Heeft de gedeputeerde enig idee daarover? Het is namelijk wel interessant om dat te weten.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Zodra de Staten op 11 juni de kaders voor de investeringsstrategie hebben vastgesteld, kunnen wij met nadere

voorstellen komen. Ik kan u verzekeren dat een aantal zaken al langer op de plank ligt of al aangereikt is om aan u voor te stellen daarin te investeren. Naar mijn idee kunt u die dit najaar al verwachten.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat betekent kennelijk dat het college een selectie toepast. Gaat het alleen over de voorstellen voor de eerste tranche of gaat het al om meer projecten?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Wij zullen de Staten voorstellen voorleggen die passen in de strategie. De Staten moeten niet verwachten dat wij voor het einde van het jaar voor €1 mld. voorstellen zullen doen. Dat is echt niet het geval. Er zijn verschillende onderwerpen die passen in de aan u voorgelegde investeringsstrategie. Die zijn volgens ons zo ver uitgewerkt dat wij u een goed voorstel kunnen aanreiken. Voor een aantal zullen wij proberen om zo snel mogelijk met investeringsvoorstellen te komen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Dat is geen antwoord op mijn vraag. Ik vraag of die voorstellen alleen in de eerste tranche zitten of dat het verder gaat.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Wij kunnen niet verder dan een eerste tranche. Wij zullen voorstellen aanreiken voor een eerste tranche investeringsopties die vanuit de Essent-middelen betaald kunnen worden.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Mijnheer de voorzitter! Nog even voor de duidelijkheid. Dat zijn dan eerste tranches zoals die nu in de kadertjes in dat bewuste boekwerkje worden genoemd? Ik noem bijvoorbeeld de kloosters. Daarvoor krijgen wij projecten voorgelegd? Die worden immers genoemd!

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! In de kaders zijn voorbeelden genoemd om uw Staten houvast te geven. Wat moet men zich voorstellen bij een bepaald domein en bij de investeringsstrategie? Een aantal van de opties zal

daadwerkelijk verder uitgewerkt worden en kan al dan niet tot een voorstel aan uw Staten leiden. Het is echter niet gezegd dat alles wat in die kaders staat één op één bij de Staten terecht zal komen. Wij hebben richtinggevend aangegeven wat volgens ons bij die domeinen en bij onze strategie mogelijk passende invullingen kunnen zijn. De kaders zijn richtinggevend, maar de voorstellen moeten nog uitgewerkt worden en kunnen daarna pas aan u worden voorgelegd.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): De gedeputeerde munt niet uit in helderheid!

De *voorzitter*: Waarvan akte!

Ook om de inwendige mens te versterken, stel ik een kleine pauze voor om iets te eten. Ik heb begrepen dat daarvoor kort gelegenheid is in het restaurant.

Ik verzoek de fractievoorzitters zich even bij mij te melden in verband met de vraag hoeveel tijd zij eventueel nodig hebben voor een tweede termijn en of zij daaraan überhaupt behoefte hebben.

Ik heb met de indieners van de motie overlegd. Zij hechten eraan dat wij de motie in behandeling brengen. Daarvoor hebben wij dus straks nog even tijd nodig.

De vergadering wordt van 13.25 uur tot 13.40 uur geschorst.

De *voorzitter*: Ik wil even bij de fractievoorzitters checken of er behoefte bestaat aan een tweede termijn. Als uw voorzitter merk ik op dat de gedeputeerde in zijn beantwoording heeft aangekondigd dat er nog een Memorie van Antwoord komt op de niet mondeling beantwoorde vragen. Ik heb van sommigen begrepen dat er misschien aanleiding is om bij de griffie nog enkele aanvullende vragen neer te leggen die niet konden worden uitgesproken vanwege de spreektijd die was toebedeeld. Ik denk dat wij daarin ruimhartig kunnen zijn maar zij moeten wel vanmiddag bij de griffie zijn. Wij moeten immers tempo maken met die Memorie van Antwoord om die nog een rol te kunnen laten spelen bij uw vergadering van 11 juni. Wij zullen

ons best doen om die zo snel mogelijk in orde te brengen.

Dit gezegd hebbende, wil ik even inventariseren of een tweede termijn noodzakelijk is of dat u misschien een enkele korte opmerking wilt maken vanaf uw plaats.

De heer *Thuis* (CDA): Voorzitter! Het zal niemand verbazen dat de CDA-fractie blij zal zijn met de antwoorden in de memorie van toelichting. Een tweede termijn is voor ons niet nodig.

Mevrouw *Arts* (SP): Voorzitter! Als plaatsvervanger van onze vice-vice-voorzitters deel ik u mee dat wij ook afzien van een tweede termijn.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat geldt voor ons ook, mijnheer de voorzitter.

De heer *Arkes* (PvdA): Idem dito, voorzitter.

De heer *Van Schoonhoven* (GroenLinks): Ook wij hebben geen behoefte aan een tweede termijn, voorzitter. Ik wil echter nog wel even aandacht vragen voor het idee van onze fractie om de sociale agenda en het investeringsprogramma over de verkiezing heen te tillen, opdat wij over veertien dagen de standpunten van de andere fracties kunnen horen.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Dank u wel.

Mevrouw *Verstappen* (PvdD): Dank u, voorzitter.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Ook wij hebben geen behoefte aan een tweede termijn.

Mevrouw *Jetten* (Brabantse Partij): Omdat schudden niet te zien in het verslag: nee, voorzitter.

De *voorzitter*: Ik stel voor dit onderwerp nu als afgerond te beschouwen.

Daartoe wordt besloten.

Motie M1 vreemd aan de orde van de dag

De *voorzitter*: Ik heb van de gedeputeerde begrepen dat hij graag even een verklaring wil afleggen in verband met deze motie.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! In deze motie wordt verwezen naar de Statenvergadering van 19 maart 2010. Ik heb toen gezegd dat ik de ontwikkelingen bij het LOG Hulsel-Bladel met de Staten zou willen bespreken aan de hand van een notitie.

In de afgelopen commissievergadering hebben wij alle LOG's met u besproken. De woordvoerders van de fracties van de ChristenUnie-SGP en van de Boerenpartij hebben toen aangegeven dat zij het LOG Hulsel-Bladel nog afzonderlijk met ons willen bespreken en willen vasthouden aan de toezegging dat er een notitie komt. Ik heb toen het idee geopperd of het verstandiger is om eerst te wachten totdat wij alle LOG's bekeken hebben. Men heeft aangegeven dat men alsnog aan de hand van een korte notitie de ontwikkelingen in dit LOG in de commissie wil bespreken.

Ik moet een beetje terughoudend zijn vanwege de beschikbare capaciteit. Wij zijn namelijk bezig om alle LOG's te onderzoeken en de details te bespreken met de gemeenten en de reconstructiecommissies. Als u mij enige ruimte in de tijd wil geven, kan ik de toezegging van 19 maart gestand te blijven doen.

De *voorzitter*: Gegeven de opmerkingen van de gedeputeerde, lijkt het mij verstandig even het woord te geven aan de indieners van de motie.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Ik wil een vraag stellen ter verduidelijking. Wat betekent "enige ruimte in de tijd"?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ik stel voor dat wij koersen op commissiebehandeling in september.

De heer *Vreugdenhil* (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Wij zijn tevreden met het antwoord

van de gedeputeerde. Wij willen deze motie aanhouden en zien de behandeling in september met belangstelling tegemoet.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voorzitter! Mag ik van deze gelegenheid gebruik maken om een vraag te stellen over deze aangehouden motie? De gedeputeerde zei dat er tijd voor nodig is. Dat is duidelijk, maar er zit wel iets achter. Het kan zijn dat uit dit specifieke LOG aspecten naar voren komen waarmee lijnen getrokken kunnen worden naar andere LOG's. Zou het verband kunnen houden met aspecten op het terrein van de ruimtelijke ordening, of op het gebied van natuur, of met eigendomsaspecten? Enige snelheid bij het tot stand komen van de notitie zou de commissie wel goed uitkomen. Dat geldt eveneens voor de ontwikkeling van de LOG's. Mocht er bij dit LOG sprake zijn van een misverstand, dan zou dat ook wel eens voor andere LOG's kunnen gelden.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Er wordt gevraagd om een notitie waarin de ontwikkelingen bij de totstandkoming van dit LOG nog eens nader worden bezien. Ik wil voorkomen dat wij dit straks voor 30 of 40 LOG's moeten doen. Het vaststellen van de begrenzing heeft plaatsgevonden bij de uitwerking van de reconstructieplannen. Er was bij het debat op 19 maart aanleiding om specifiek voor dit LOG nadere informatie te vragen. Die heb ik de Staten toegezegd. Ik doe dat zo snel mogelijk en neem daarbij de opmerking van de heer *Wagemakers* mee. Nogmaals, onze capaciteit is op dit moment redelijk beperkt mede vanwege de snelheid waarmee wij de lopende zaken, de LOG's enz. moeten afhandelen.

De *voorzitter*: Op verzoek van de leden *Vreugdenhil* en mw. *Jetten* stel ik voor motie M1 van de agenda af te voeren.

Daartoe wordt besloten.

Verslag Chinareis

De *voorzitter*: Op hun verzoek stel ik graag de leden *Arkes* en *Vreugdenhil* in de gelegenheid om ons

het aangekondigde verslag van de reis naar China aan te bieden.

De heer *Arkes* (PvdA): Voorzitter! Dat wij in China zijn geweest, kan ik bewijzen met dit documentje dat wij in bruikleen hebben gekregen van het volk van China. Het kan zijn dat wij het moeten terugbrengen, maar dan hoort u daarvan.

Voorzitter. Wij zijn op reis geweest naar China en hebben daar een aantal bevindingen met elkaar gedeeld. De heer *Vreugdenhil* en ik hebben dat vastgelegd in een verslag. Wij hebben daar de nodige haast bij betracht om u zo snel mogelijk deelgenoot te kunnen maken van onze bevindingen. Wij willen daaraan een actie koppelen en komen 11 juni met een motie vreemd aan de orde van de dag. Deze motie heeft betrekking op onze bevindingen. Wij willen u daarmee niet overvallen; u moet zich kunnen voorbereiden. Daarom hebben wij in het verslag de tekst van die motie opgenomen dan kunt u er goed over nadenken en vervolgens op 11 juni daarmee instemmen.

Voorzitter. Ik wil u als voorzitter van deze Provinciale Staten, dus niet in uw functie als commissaris of als voorzitter van Gedeputeerde Staten, graag het eerste exemplaar overhandigen en de griffie verzoeken om daarna een kopie te geven aan alle Statenleden.

(Applaus).

De *voorzitter*: Ik wil de leden *Vreugdenhil* en *Arkes* complimenteren met de bijna Chinese snelheid waarmee zij dit verslag na afloop van het bezoek aan Sjanghai en Jiangsu hebben gemaakt. Als uw voorzitter mocht ik bij die reis aanwezig zijn. Ik was voor de eerste keer in onze collega-provincie Jiangsu. Ik kan u zeggen hoe inspirerend onze gesprekken met onze collegae aldaar waren. Ik mocht hen namens u voor een tegenbezoek uitnodigen. Ik kan u melden dat zij dat verzoek zullen aanvaarden. Wij gaan een en ander nog praktisch invullen. Zij hebben te kennen gegeven dat zij graag met ons, het bedrijfsleven en de kennisinstellingen willen doorspreken op het domein van nieuwe energie en de kennis- en

innovatiecomponent daarvan. Zij achten die hier hoogontwikkeld. Het tweede signaal dat wij hebben gekregen, is dat zij zelfs aandringen op het verbreden van onze samenwerkingsrelatie, niet alleen naar het domein economie in enge zin, maar ook naar cultuur, milieuvraagstukken, kwesties die spelen in een opkomende verzorgingsstaat zoals arbeidsmarktpolitiek en dergelijke.

Op het moment dat het signaal komt, zullen wij gewapend met de wijsheid uit dit verslag het bezoek voorbereiden. Ik kan mij zo voorstellen dat wij tegen die tijd uit uw Staten een kleine commissie vormen om dat bezoek goed voor te bereiden.

Dank voor de buitengewoon vlotte en plezierige wijze waarmee u dit verslag aan ons allen aanbiedt. Wij zullen ervoor zorgen dat het snel wordt vermenigvuldigd zodat de actie die u op 11 juni eraan wilt koppelen, ook goed gezien kan worden.

Dank!

Sluiting van de vergadering

De *voorzitter*: Ik ga nu over naar de sluiting van deze vergadering. Dames en heren, het heeft iets langer geduurd dan verwacht. Ik hoop dat u het mij niet euvel duidt dat ik vanochtend heb geconstateerd dat de levendigheid van het debat misschien gediend was met het ruimhartiger toestaan van interrupties. Dank voor uw inbreng die betrekking had op de Agenda van Brabant, dat samengestelde pakket van stukken dat wij vandaag in een eerste vragende en opiniërende bijeenkomst aan de orde hebben gehad.

Ik kondigde het straks al kort aan. Dit debat krijgt een vervolg op 11 juni wanneer wij besluitvormend over de genoemde Statenvoorstellen zullen vergaderen en in juli wanneer de consequenties met de voorjaarsnota in de begroting worden vastgelegd.

Het Presidium heeft besloten om gevolg te geven aan de vele verzoeken om mondeling erop te kunnen inspreken. Naast de zeer vele schriftelijke reacties die zowel bij GS als bij PS zijn binnengekomen, is er die behoefte. Wij hebben

aan de desbetreffende sprekers wel gezegd dat het niet de bedoeling is om nog eens te herhalen wat men ons al schriftelijk heeft meegedeeld. Ik heb aan de griffie gevraagd en dat ook in het Presidium besproken om op 4 juni een ochtendbijeenkomst voor te bereiden. Deze zal worden geleid door de vice-voorzitters van uw Staten. Wij bieden dan aan partijen die de behoefte hebben om op onze agenda in te spreken, de kans om dat te doen.

Mevrouw de griffier, ik weet niet of er nu al iets meer in detail te zeggen valt of dat wij dat schriftelijk moeten doen.

De *griffier*: Voorzitter! Ik kan er het volgende over zeggen. In het Presidium is afgesproken dat degenen die gebruik maken van het spreekrecht daarvoor maximaal vijf minuten krijgen. Voor de Statenleden is er net als in commissieverband vanzelfsprekend de gelegenheid om toelichtende vragen te stellen. In het Presidium is ook besproken dat het niet de bedoeling is van dit Sprekersplein dat u met elkaar in debat gaat. Dat kunt u op 11 juni doen.

Alle reacties van instellingen en organisaties zijn via mijn mailbox of via griffie.alg. naar u doorgezonden. Deze instellingen en organisaties zijn inmiddels geïnformeerd over deze mogelijkheid. In de uitnodiging zijn dezelfde bewoordingen gebruikt zoals uw voorzitter die net geïndiceerd heeft.

Wij moeten niet uitsluiten dat wij veel meer verzoeken krijgen om gebruik te mogen maken van het Sprekersplein tussen 09.30 en 11.30 uur dan wij fatsoenlijk kunnen organiseren. In dat geval zal een aantal parallele bijeenkomsten plaatsvinden. U wordt dan nadrukkelijk verzocht om u te verspreiden over de verschillende sessies. Voorts is afgesproken dat u indien mogelijk nog diezelfde dag per mail een overzicht krijgt van de ingebrachte reacties plus de gestelde vragen, omdat dit de maandag daarop pas schriftelijk kan gebeuren. Op die manier weet u in ieder geval wat in de parallele sessies verwoord is. Dat in den brede, voorzitter.

Mevrouw *Arts* (SP): Als er meer dan één sessie is, kunnen de sprekers dan een beetje thematisch georganiseerd worden?

De *voorzitter*: De griffie werkt inderdaad een voorstel uit dat een beetje aansluit bij de aanmeldingen die wij krijgen. Ik reken op een hoge opkomst van u allen. Het is misschien wel handig als u de griffie even meldt dat u die ochtend aanwezig bent. Dan kunnen wij ook in die zin de bijeenkomst goed voorbereiden. Wij willen niet dat de insprekers hier komen als er te weinig leden van uw Staten, ook gespreid over de verschillende aandachtsvelden en de verschillende commissies, aanwezig zijn. Wij willen dit goed voorbereiden. Dat past bij de manier waarop wij het proces van de Agenda van Brabant, de kerntaken en de bezuinigingen zorgvuldig willen organiseren. Dat vergt ook van uw kant de bereidheid om aan de griffie uw komst te melden.

Ik voeg eraan toe dat wij uiteraard openstaan voor ideeën die nog in uw midden zouden leven over de manier waarop die ochtend zinvol en effectief kan worden ingevuld. De griffie gaat na het weekend ermee aan het werk. Het zou mooi zijn als wij nog profiteren van uw ervaring en inzichten op dat punt.

Ik dank u voor uw aandacht voor dit laatste. Wij zien elkaar in deze setting terug op 11 juni aanstaande.

Als u daaraan behoefte heeft, staat er nog een drankje op het Statenveld. Ik wens u allen een goed weekend en sluit deze vergadering.

De voorzitter sluit te 14.25 uur de vergadering.

Besluit 54/10

Provinciale Staten van Noord-Brabant,

- gezien het voorstel van de griffier d.d. 9 augustus 2010, nr. 1723793,
- gelet op artikel 2.27, vijfde lid, van het Reglement van orde Provinciale Staten 2007;

besluiten:

de notulen van het verhandelde door Provinciale Staten in hun vergadering op 28 mei 2010 vast te stellen.

's-Hertogenbosch, 1 oktober 2010

Provinciale Staten voornoemd,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, voorzitter,

A.J. Brul, griffier, wnd.